Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Formování orgánů místní samosprávy v obci: případová studie

Jan Král

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Král

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce
Formování orgánů místní samosprávy v obci Odolená Voda

Název anglicky
The process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Odolena Voda

---

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Odolena Voda. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Odolena Voda, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

---

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru . In: Acta Politologica, 4 sv. 3 č., 2012, ISSN 1803-8220.

BUBENÍČEK, V.; KUBÁLEK, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220.

ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.

OUTLÝ, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17- 44.

ŘÍCHOVÁ, B. Úvod do současné politologie. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 7. 6. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Formování orgánů místní samosprávy v obci: Odolena Voda" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2023 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu **RNDr. PhDr. Michalovi Kubálkovi, PhD**. za předání odborných rad, připomínek a zkušeností, které mi byly přínosem a sloužily k vypracování této bakalářské práce. Posledně bych rád poděkoval všem deseti respondentům, kteří mi se vší ochotou, dobrou náladou a profesionálním přístupem poskytli rozhovory, které mi byly podstatným zdrojem informací.

Formování orgánů místní samosprávy v obci: případová studie

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na komunální politický proces a formování místní samosprávy ve městě Odolena Voda. Bakalářská práce je zpracována jakožto případová studie a je rozdělena na část teoretickou a praktickou, která je doplněna o shrnutí polostrukturovaných rozhovorů s politickými aktéry města.

Teoretická část je přípravou části praktické. Obsahuje kompletní definici komunální politiky, včetně komunálních voleb, koalic a jejich tvorby, konfliktní linie a samotné definici obce a jejích orgánů.

Následnou část, jak je již zmíněno, tvoří část praktická, která uvádí demografické a socioekonomické ukazatele města a především formování orgánů místní samosprávy, včetně složení zastupitelstva a Rady města, tvorby koalic, opozic a možných konfliktních linií.

Klíčová slova: Odolena Voda, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice, konfliktní linie, komunální volby

The process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Odolena Voda

Abstract

This work is focused on the municipal political process and the formation of local self-government in the town of Odolena Voda. The bachelor's thesis is prepared as a case study and is divided into a theoretical and a practical part, which is supplemented by a summary of semi-structured interviews with political actors of the city.

The theoretical part is a preparation for the practical part. It contains a complete definition of municipal politics, including municipal elections, coalitions and their creation, conflict lines and the very definition of the municipality and its bodies.

The subsequent part, as already mentioned, consists of a practical part, which presents the demographic and socio-economic indicators of the city and, above all, the formation of local self-government bodies, including the composition of the council and the City Council, the creation of coalitions, oppositions and possible conflict lines.

Keywords: Odolena Voda, municipal political process, electoral party, local party system, municipal coalition, conflict line, municipal elections

Obsah

1 Úvod **11**

2 Cíl práce a metodika **12**

3 Teoretická část práce **13**

3.1 Veřejná správa a samospráva 13

3.1.1 Veřejná správa 13

3.1.2 Vymezení veřejné správy 14

3.1.3 Rozdělení veřejné správy 14

3.1.4 Samospráva 16

3.1.5 Vymezení samosprávy 16

3.2 Obec, obecní orgány 17

3.2.1 Působnost obecních orgánů 19

3.2.2 Obecní orgány 20

3.2.3 Zastupitelstvo obce 20

3.2.4 Rada obce 22

3.2.5 Výbory zastupitelstva & Komise rady 23

3.2.6 Starosta 24

3.2.7 Obecní úřad & tajemník 25

3.3 Komunální volební systém a jeho účinky 26

3.3.1 Komunální volební systém 26

3.3.2 Volební klauzule 27

3.3.3 Volební obvod 27

3.3.4 Forma kandidatury 27

3.3.5 Struktura hlasu 28

3.3.6 Volební formule 28

3.3.7 Účinky 30

3.4 Komunální stranická spektra, fenomén “nezávislosti” 31

3.5 Komunální konfliktní linie 32

3.6 Komunální politické koalice 34

3.6.1 Typologie komunálních koalic 35

3.6.2 Typologie koalic dle velikosti obce 36

4 Praktická část práce **38**

4.1 Obec, poloha, vývoj, základní demografické údaje 38

4.1.1 Obec Odolena Voda a její vývoj (minulost x přítomnost) 38

4.1.2 Poloha a rozloha, dopravní obslužnost 41

4.1.3 Demografické a socioekonomické údaje 42

4.2 Ekonomická aktivita v obci, nezaměstnanost ... 46
4.3 Charakter zástavby a zón, územní plán, nedostatky-vize-plnění ... 47
4.3.1 Charakter zástavby a zón ... 47
4.3.2 Územní plán města, nedostatky-vize-cíle-plnění ... 48
4.4 Rozpočet obce - řádová výše, struktura výdajů, příjmů ... 51
4.4.1 Rozpočet obce roku 2020 ... 51
4.4.2 Rozpočet obce roku 2021 ... 52
4.4.3 Rozpočet obce roku 2022 ... 53
4.4.4 Časové řady let 2020-2022, řadová výše ... 54
4.5 Političtí aktéři v obci - místní politické strany, jejich program, organizační struktura, vývoj ... 54
4.5.1 Odolní – Sdružení pro Odolenu Vodu, Dolínek a Čenkov ... 54
4.5.2 Vodoláci ... 55
4.5.3 Společně ... 55
4.5.4 ODS ... 55
4.5.5 ČSSD ... 56
4.6 Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě od 2010(2014) do 2022, výsledky, vzniklé koalice ... 56
4.6.1 Komparace voleb mezi lety 2010 a 2014 ... 56
4.6.2 Komparace voleb mezi lety 2014 a 2018 ... 58
4.6.3 Komparace voleb mezi lety 2018 a 2022 ... 59
4.7 Konfliktní linie, charakter tvorby koalic, styl místní politiky ... 60
4.7.1 Konfliktní linie ... 60
4.7.2 Charakter tvorby koalic a styl místní politiky ... 61

5 Výsledky a diskuse ... 62
5.1 Rozbor rozhovorů s politickými aktéry města ... 62
5.1.1 Shrnutí charakteristiky obce ... 62
5.1.2 Vize obce ... 63
5.1.3 Jaké jsou hlavní veřejné či politické problémy obce ... 63
5.1.4 Kandidátky a volební strany a příčiny plurality ... 64
5.1.5 Identifikace skupin v obci ... 65
5.1.6 Hlavní konfliktní body a sestavování koalic ... 65
5.1.7 Identifikace respondentů ... 66

6 Závěr ... 67

7 Seznam použitých zdrojů ... 69
7.1 Literatura ... 69
7.2 Internetové zdroje ... 70
7.3 Použité zákony ... 72

7.4 Seznam použitých zkratek 72
7.5 Seznam obrázků 72
7.6 Seznam tabulek 73

8 Přílohy 74
8.1 Příloha č. 1 – Otázky respondentům 74
8.2 Příloha č. 2 – Stranická reprezentace respondentů 74
8.3 Hlasovací lístek komunálních voleb r. 2022 76
77

1 Úvod

Tato bakalářská práce tématem pojednává o formování orgánů místní samosprávy ve městě Odolena Voda.

Od samotné sametové revoluce, po roce 1989, došlo k výrazným změnám, jak mimo jiné v právní a průmyslové správě, tak i v komunálním politickém systému, kdy byla do obcí a měst státem přidělena správní působnost. Obyvatelé mohli demokraticky volit své kandidáty do komunálních zastupitelstev a společně se svými snahami zasloužit o chod a rozvoj jednotlivých měst a obcí. V rámci těchto změn se o výrazný počet územně samosprávných celků ucházely politické strany, které v oblasti komunální politiky kandidovali do voleb a v mnoha případech charakterizovaly vývoj místní samosprávy a tvorbu politiky s ní spjatou.

Práce pojednává o výše zmíněném formování orgánů ve městě Odolena Voda, které je sousedícím celkem města Prahy. Rozdělena je do dvou částí, a to teoretickou a praktickou, doplněnou o empirickou část. Teoretická část se zaměřuje na přesnou definici a popis komunální politiky, včetně volebního systému, a rozboru obcí a měst v rámci jejich působnosti a orgánů v nich. Praktická část charakterizuje jak hlavní demografické, socioekonomické, finanční ukazatele a historii města, tak převážně zdejší komunální politiku. Tedy hlavní vyskytující se konfliktní linie, tvorbu a výskyt politických aktérů, společně s koalicemi a opozicí a obecně rozvoj místní samosprávy, kdy je v rámci empirické části bakalářské práce shrnut výzkum.

Výzkum vychází z polostrukturovaných rozhovorů s politickými aktéry města, které jsou strukturované vzhledem k praktické části, kdy jsou otázky stavěny k politickému dění v obci, a slouží k vlastnímu vyhodnocení a shrnutí.

2 Cíl práce a metodika

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Odolena Voda. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky - studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

3 Teoretická část práce

3.1 Veřejná správa a samospráva

(Šámalová & Vojtíšek, 2021, stránky 32-35) Nejdříve je podstatné vymezit si pojem a funkci správy jako takové. Správa pojednává o souboru činností, které jsou vykonávány k dosažení či určení cílů, úkolů. Obecně je pojem chápán dle orgánu, který činnost vykonává, a dle samotné činnosti, která je vykonávána. Neboli je chápán z hlediska materiálního a formálního. Správa je také definována funkcemi, díky kterým nabírá podoby a výsledného efektu. Jedná se o funkce organizační, řídící, koordinační, plánovací a kontrolní, které jednotlivě popisují "větve" správy, kterou je spravována, byť jde například o systém, jak správu provádět, o orgány a kontrolu správy.

3.1.1 Veřejná správa

(Sládeček, 2013, stránky 18-22) Veřejná správa má mnoho definic ve znění mnoha představitelů. Veřejnou správu lze definovat jako soubor činností vykonávaných ve veřejném zájmu lidu se záměrem dosažení cíle a užitku. Je vykonávána souhrnem institucí (orgánů), jež činnosti provádí a realizují v předem stanoveném právním a institucionálním rámci; činnosti a úkony jsou stanoveny zákonem a mohou být použity, konány, pokud to zákon povoluje či výslovně nezakazuje. Na rozdíl od soukromé správy, která se zaměřuje pouze na správu k osobám, které jsou ve vztahu soukromého subjektu a na rozdíl od soukromé správy jsou tedy díky právnímu řádu jejich výkony více vázány, hlídány a lépe regulovány.

(Šámalová & Vojtíšek, 2021, str. 47) Veřejnou moc zastupuje stát, který skrze státní a samosprávné orgány vykonává činnost veřejné správy. Fyzické osoby, které tyto orgány tvoří, jsou zpravidla dle zákona voleny občany.

(Hendrych D. , 2006, str. 96) Je nutné, aby ke každému orgánu, subjektu, který správu vykonává, byla přiřazena určitá činnost a působnost, za kterou bude orgán, subjekt zodpovídat a mít ji na starosti.

3.1.2 Vymezení veřejné správy

(Sládeček, 2013, str. 23) Na základě toho, kdo činnost vykonává a s ohledem na činnost, kterou vykonává, vymezujeme veřejnou správu dle pojetí na **materiální** (funkční) a **formální** (organizační), kdy materiální pojetí VS je souhrn činností, nehledě na druh orgánu, jenž činnost vykonává. Soustředí se tedy na určitý druh činnosti a spravování veřejné správy, který byl propůjčen, stanoven státním či jiným orgánům veřejné moci. Formální pojetí VS se naopak od materiálního pojetí zaměřuje nikoliv na činnost, ale sleduje systém a instituce správu vykonávající. Nejedná se o státní orgány, jež vykonávají moc zákonodárnou, soudní a výkonnou, nýbrž ostatní orgány státu a jiného subjektu veřejné moci, jako jsou například úřady.

3.1.3 Rozdělení veřejné správy

(Provazníková, 2015, str. 14) Veřejná správa je velice široký pojem, který zastupuje mnoho funkcí a činností. Moc, kterou VS disponuje, musí být rozdělena a dle škály působnosti také přenesena na mnoho státních a nestátních orgánů. Právě dle těchto ukazatelů je VS rozdělována z hlediska orgánu, jenž správu vykonává a dle oblasti, ve které správu vykonává.

(Koudelka, 2007, str. 17) Dále se jako základní rozdělení veřejné správy, vzhledem k rozdělení moci správu vykonávajícím orgánům, považuje rozdělení na státní správu, samosprávu a jiné veřejnoprávní korporace.

(Provazníková, 2015, stránky 14-16) Státní správa a samospráva se zásadně odlišují v rámci působnosti a moci. Státní správa je základem veřejné správy, která je uskutečňována státem a je prostředkem k realizaci výkonné moci státu. Vykonávají ji ústřední orgány, jako jsou například ministerstva a úřady.

Samospráva na rozdíl od státní správy nepoužívá státní moc a také do ní stát nemůže zasáhnout, pokud nenastane výjimečný případ. Vykonávají ji například právnické a fyzické osoby nebo územní samosprávy (obce, kraje).

Obrázek 1 Struktura veřejné správy

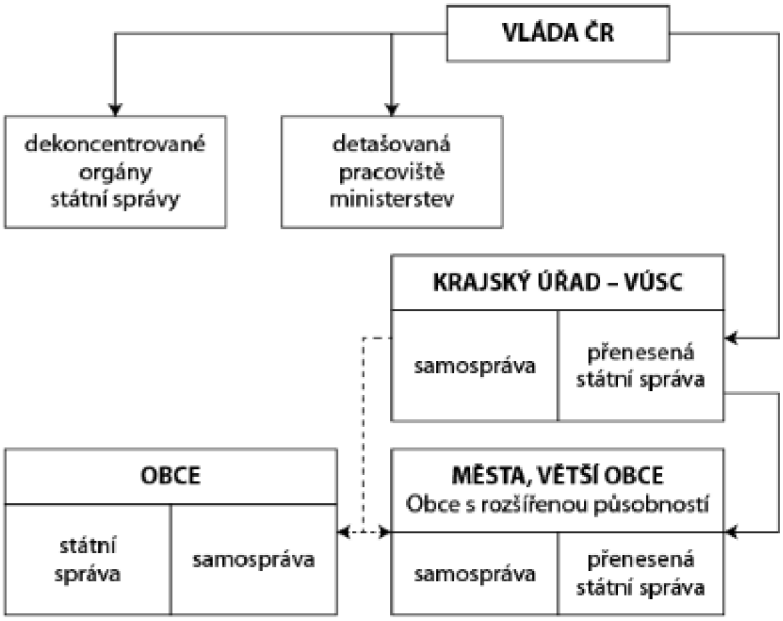

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 107)

Obrázek 2 Schéma veřejné správy

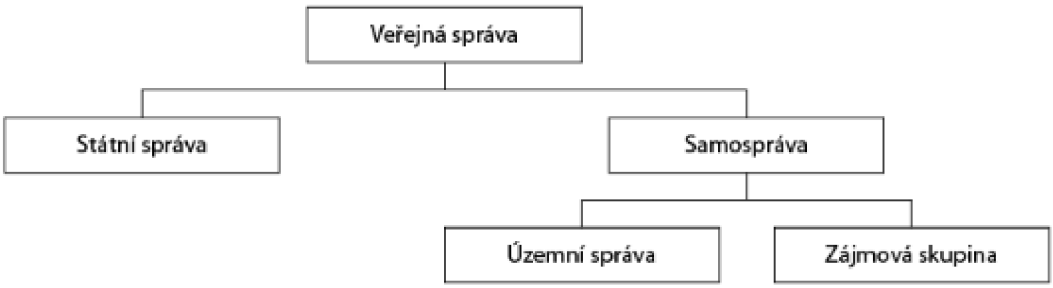

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 20)

3.1.4 Samospráva

(Kadečka, 2003, stránky 18-19) Samosprávou se rozumí taková správa nestátního správního orgánu, kterou spravuje určitý celek se samostatnou působností a přenesenou působností, která je státem přidělena. Tedy rozhoduje o všestranném rozvoji svého území a vykonává potřeby svých občanů, jako je například bydlení, vzdělání a kultura. V daném smyslu se dá tedy samospráva označit jako nezávislá a nepodřízená vůči státní správě. Má vlastní působnost a zodpovědnost za své konání, včetně pořizování veškerých náležitostí ke správě potřebných. Ovšem, stále je samospráva státem hlídána. Veškerá správní plnění nesmí být v rozporu se zákony, ale v jejich souladu, a právě tato plnění jsou státem kontrolována.

(Balík, 2009, stránky 12-13) Samospráva právě kvůli moci, kterou samosprávné celky oplývají, bývá ve vztahu se státem často konfliktní. Důvodem, který ke konfliktům vede, je pluralita moci, jež má za následek omezení či hranici vládní byrokracie. Vzhledem k pluralitě roste především svoboda jedince a možnost plně demokratického vládnutí. Jelikož je samospráva řízena nestátními orgány, je charakterizována základními znaky, které samosprávu tvoří. Tedy fyzickými osobami, jež jsou samosprávě podřazeny, právnickými osobami veřejného práva, které obsahují samosprávné orgány, dále určitou činnost a území, ve které je správa vykonávána. Samospráva a její orgány nejsou od státu výjimkou a musí tvořit vlastní hospodaření a rozpočet.

(Šámalová & Vojtíšek, 2021, str. 91) Samozřejmě jsou pověřené orgány samosprávných celků povinné vykonávat také správu v přenesené působnosti, tedy státní správu vedenou a přidělovanou státem.

3.1.5 Vymezení samosprávy

(Šámalová & Vojtíšek, 2021, str. 92) Samospráva je rozdělena do základních dvou druhů, tedy na zájmovou a územní, neboli místní. **Územní** samospráva zastává vymezení o struktuře daných územních celků, které mají právo rozhodovat o samosprávních záležitostech. Území, které definice vymezuje, jsou obce a kraje, kdy obce zastávají základní územní samosprávné celky a kraje naopak vyšší územní samosprávné celky. Působnost a systém v rámci územní samosprávy jsou ustanovené v zákoně č. 1/1993 Sb. Ústava, konkrétně Hlava sedmá.

(Sládeček, 2019, stránky 327-329) **Zájmová** neboli profesní samospráva je charakterizována určitým zájmem, profesí, jenž určitý okruh občanů v daném smyslu spojuje. Právě tyto subjekty jsou dle zákona označovány veřejnoprávní korporací. Samospráva v tomto smyslu je rozdělována dle profesní samosprávy, kdy musí členové povinně pro své členství splňovat požadavky na vzdělání, praxi nebo praktické zkoušky a následně o vstup do zájmové samosprávy musí zažádat. V ČR je momentálně 14 komor jednotlivých profesí, jako jsou například advokátní komora, lékařská komora a agrární komora. Členové, kteří jsou součástí těchto zájmových korporací, musí pravidelně platit příspěvky.

Obrázek 3 Vyšší územně samosprávné celky

Zdroj: (Provazníková, 2015, str. 99)

3.2 Obec, obecní orgány

(Hendrych D. , 2006, stránky 380-382); (Hendrych, 2001, str. 435) Jedná se o právnickou osobu, neboli veřejnoprávní korporaci, která je subjektem veřejné správy v základním územním samosprávném celku. Provádí samosprávu a dle přenesené působnosti také státní správu prostřednictvím svých orgánů, tvořených fyzickými osobami, v rámci vymezení obce. V případě obce je používán termín územní veřejnoprávní korporace, jelikož jejich působnost spočívá ve správě určitého územního celku. Dle terminologie lze k fungování obce v přenesené působnosti přiřadit pojem decentralizace. Význam spočívá v omezeně převedené pravomoci státu jinému subjektu. Tedy například územně samosprávnému celku, jakým jsou obce a kraje. Cílem je tedy jakési "ulehčení"

práce státu. Obec může samostatně spravovat veřejné úkoly a potřeby obyvatel, avšak v měřítku pověřené působnosti. Veškeré činnosti, které může obec spravovat, jsou tedy dány zákonem a pečlivě kontrolovány státem. V daném případě, kdy by obec překročila svou působnost či porušila zákon, je stát oprávněn do činností zasáhnout.

„O vedení správy obce probíhají každé 4 roky komunální volby, které určí nové zastupitele obcí“, jak pojednává zákon č. 491/2001 Sb. *Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.*

Obec je Ústavou čl. 99 a 100 charakterizována třemi aspekty, které jsou nedílnou součástí obce. Územím, občany a samosprávou.

(Balík, 2009, stránky 61-63) Území obce udává nejen polohu a rozlohu, ale také právní rámec, kde může obec spravovat své záležitosti. Specifickým tématem už je jen důvod, že kromě vojenských újezdů je obcemi tvořen celý stát. Každá obec je svým územím určitým způsobem odlišná. Důvodem může být katastrální území, které každou obec vymezuje, a to v závislosti na změně stavu obce, nebo vytvoření obce. Pokud má obec dvě a více katastrálních území, je možné, aby se obec rozdělila a vytvořila na rozdělených katastrálních územích novou obec. Nutný požadavek k realizaci tohoto kroku je hranice minima 1000 obyvatel. Za obyvatele či občana obce je považována fyzická osoba, která splňuje zákonem dané požadavky. Občan je součástí obce, má-li v ní trvalý pobyt a je-li zletilý. Výjimky v těchto případech tvoří cizinci v rámci EU, kteří mají v obci trvalý pobyt, a obyvatelé, jenž v obci nebydlí, ale vlastní zde nemovitost. V případě, kdy je občan uznán součástí obce, získává mnoho možností a práv. Jedním z nejdůležitějších projevů názoru, pohledu a směru občana je účast na volbách do zastupitelstva obce. V souladu s jednacím řádem se může vyjadřovat na zasedání zastupitelstva, nahlížet do financí obce nebo požadovat projednání určité záležitosti, pokud je schválena alespoň půl procentem občanů obce.

(Balík, 2009, str. 23) Mimo jiné musí obec splňovat požadavky vybavení obce, tedy mít lékárnu, poštu, základní školu, školku a sportovní areály, které budou obyvatelstvu přístupné.

Existuje zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích, který podrobně udává veškerá práva obce, působnost obce, složení orgánů a jejich dozor.

Neposledně je tématem samospráva obce, která je popsána v působnosti obecních orgánů.

3.2.1 Působnost obecních orgánů

(European Commission, 2023); (Účetní portál, 2015) Orgány obce vykonávají řadu povinností a činností, jež musí v mezích zákona provádět. Ať už se jedná o samosprávu, tak i státní správu, která jí byla státem omezeně přidělena. Pravomoc obcí v rámci její správy se dělí na samostatnou působnost a přenesenou působnost. Samostatnou působností obcí se rozumí veškerá správa k rozvoji obce a naplnění potřeb občanů obce, není-li spravována přenesenou působností. Samostatná působnost patří pod samosprávu (podrobně popsána v os. 3.1.4) a spravují ji obcí zřízené orgány. Obec je sama zodpovědná za tuto správu a spravuje ji na "vlastní účet". Obci je povoleno spravovat činnosti v rámci svého územního celku, avšak stale je nucena vykonávat vzhledem k zákonu, ve kterém jsou povinnosti a práva obce v rámci samostatné působnosti detailně ustanoveny; konktrétněji dle zákona č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení); HLAVA II.

(Bold, 2017) Další pravomocí, která již byla zmíněna, je přenesená působnost obce. Tato působnost je velice specifická hlavně tím, kdo má oprávnění tuto správu vykonávat. Přenesenou působnost přenáší na obce stát, který jí svou moc zákonem deleguje. Obecní orgán je povinen přidělené úkoly vykonávat, ale stále za plnění přenesené působnost nese plnou odpovědnost stát a obecní orgán v přenesené působnosti úkoly vykonává jménem státu, nikoliv jménem obce, jako u samostatné působnosti. Obce se dle orgánu výkonu přenesené působnosti dělí na obce I., II., a III. stupně. Obce druhého a třetího stupně mohou přenesenou působnost vykonávat v rámci svého správního obvodu orgánem, kterým je pověřený obecní úřad. První stupeň obce svůj správní obvod nemá a přenesená působnost je spravována v rámci správního obvodu jiné obce, která pověřený obecní úřad má. Třetí stupeň se dále odlišuje svou rozšířenou působností, což se týká velkých měst s velkým správním obvodem. Veškeré zákonem dané povinnosti a práva jsou ustanoveny v zákoně č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení); HLAVA III.

(Účetní portál, 2015) Obce jsou v obou případech působností hlídány a kontrolovány, aby plnily zákon. Výkon samostatné působnosti obce je hlídán státním orgánem, a to Ministerstvem vnitra, složkou odborného dozoru a kontroly veřejné správy, dle § 129a, zákona č. 128/2000. Výkon obce v přenesené působnosti je na rozdíl od prvního případu kontrolován stupňovitě dle hierarchie: ministerstvo – kraj – obec. Kontrolu plnění obce tedy konkrétně vykonávají krajské úřady dle § 129b, zákona č. 128/2000.

Obrázek 4 Rozdělení působnosti

SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST	PŘENESENÁ PŮSOBNOST
Cestovní ruch	Životní prostředí
Sport	Přestupky
Školství	Matrika a evidence obyvatel
Zdravotnictví	Vydání stavebního povolení
Kultura	Nařízení parkovacích zón
Územní plánování a rozvoj	Živnostenský úřad

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

3.2.2 Obecní orgány

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 38) Každá obec má mít dle zákona alespoň čtyři základní orgány. Jsou tvořeny fyzickými osobami a jejich funkcí je řídit správný chod obce a rozhodovat na základě veřejného zájmu obyvatel obce. Orgány mají vlastní funkci nebo se prolínají. Hlavním orgánem je zastupitelstvo obce, které obec samostatně spravuje. Dále jsou to rada obce, starosta a obecní úřad, který v rozsahu daným zákonem vykonává státní správu v rámci přenesené působnosti, a neposledně zvláštní orgány obce, jimiž mohou být komise, výbory nebo městská policie.

3.2.3 Zastupitelstvo obce

(Koudelka, 2003, stránky 47-53) Základním orgánem obce je její zastupitelstvo. Od zbylých orgánů se liší především svým složením a získáním legitimity. Členové, kteří jsou součástí zastupitelstva, jsou přímo voleni občany obce. Kandidát tedy musí ve volebním období skrze kandidátní listinu dostat potřebný počet hlasů voličů k získání mandátů a tedy křeslu v zastupitelstvu. Zastupitelé jsou voleni jednou za 4 roky. Jakmile je člen zastupitelstva zvolen na tuto pozici, musí dle zákona složit slib a potvrdit ho svým podpisem (§ 69, zákon č. 128/2000). Člen zastupitelstva má dle zákona o obcích práva a povinnosti. Mezi práva patří práva iniciativní, interpelace a informativní. Iniciativní právo dává členovi zastupitelstva možnost předkládat orgánům návrhy k projednání. Interpelační právo naopak umožňuje ve stejné závislosti člena zastupitelstva k ostatním orgánům vznášet připomínky a dotazy. Poslední informační právo znamená právo člena žádat o informace, jenž obnáší jeho daná funkce. Pro interpelaci a informace platí podmínka, kdy

musí orgán, pro který byly informace či dotazy vzneseny, podat zpětnou vazbu nejpozději do třiceti dní. Spolu se zmíněnými právy má však každý člen zastupitelstva povinnosti spojené s výkonem funkce. Členové jsou povinni zúčastňovat se každé tři měsíce zasedání na území obce, kde jsou určovány úkoly a jiné zodpovědnosti. Dále jakožto přímí zástupci lidu musí hájit zájmy a potřeby občanů. Mezi hlavní povinností člena náleží vyvarovat se střetu zájmů. Zasedání zastupitelstva je veřejné, kdy obecní úřad vystaví na úřední desce podrobnosti konání a téma zasedání. Ke schválení opatření či k usnesení je potřeba nadpoloviční většina členů. Zápis schůze je pořízen do desátého dne od zasedání a podepisuje jej starosta či místostarosta.

Dle ustanovení § 58, § 55 Zákona č. 491/2001 Sb. *o volbách do zastupitelstev obcí*, může člen zastupitelstva přijít o mandát třemi způsoby. Porušením slibu, jeho nesložením, doložením písemné rezignace, jenž je nevratná, a základní ztrátou mandátu po uplynutí volebního období čtyř let.

Dle zákona o obcích je dán dle § 68 určený počet mandátů přiřazených k určité obci dle velikosti volebního obvodu.

Obrázek 5 Rozdělení členů zastupitelstva

do 500 obyvatel	nad 500, do 3. tis obyvatel	nad 3. tis obyvatel, do 10. tis obyvatel	nad 10. tis obyvatel, do 50. tis obyvatel	nad 5. tis obyvatel, do 150. tis obyvatel	nad 150. tis obyvatel
5-15 členů	5-15 členů	11-25 členů	15-35 členů	25-45 členů	35-55 členů

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: § 68, zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích

(Balík, 2009, stránky 70-73) Zastupitelstvo jako celek zastává samostatnou působnost (bližší definice v os. 3.2.1). Pokud není dáno jinak, například zákonem, který může pověřit kraj či zajistit přenesenou působnost jiným orgánům, jedná v souladu s lidskými potřebami občanů a správy zájmu obce v rámci samostatné působnosti zastupitelstvo obce (viz Obrázek 6 Působnost zastupitelstva). Případem, kdy má zastupitelstvo větší působnost, je nevyskytuje-li se v obci rada obce. V tomto případě vydá zastupitelstvo nařízení obce a v rámci zákona přenáší část působnosti na sebe (viz Obrázek 6 Působnost zastupitelstva). Jakožto legitimně zvolený orgán značně ovlivňuje zřízení ostatních orgánů obce. Členové zastupitelstva jsou totiž voleni na pozice radních, starosty a místostarostů a mohou určovat počet radních. Teoreticky by se v tomto ohledu mohlo

zastupitelstvo označit jako nadřízené. Zastupitelstvo dále může rozhodnout o zrušení usnesení rady obce, pokud starosta její výkon pozastavil.

Obrázek 6 Působnost zastupitelstva

Základní samosprávní působnost	Doplněná působnost, není-li rada obce
A	B
Schvalování rozpočtu obce	Schvalování účetní závěrky příspěvkových organizací
Vydávání obecně závazných vyhlášek	Vydávání nařízení obce
Zřizování fondů a příspěvkových organizací	Rozdělení pravomoci obecnímu úřadu
Schvalování programu rozvoje obce	Zakládat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu
Určování funkcí v zastupitelstvu	Stanovení hranice počtu zaměstnanců obecního úřadu a v organizačních složkách obce
Zakládání a rušení obecní policie	
Rozhodovat o vyhlášení místního referenda	Přezkoumávání podnětu opatření přijatá obecním úřadem a komisemi
Zakládat a rušit výbory	

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: § 84 2) & § 102 2), zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích

Poznámka: Je uvedeno pouze pár příkladných pravomocí v rámci samosprávné působnosti. Více v zákoníku dle uvedených paragrafů.

3.2.4 Rada obce

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 43-45); (Balík, 2009, stránky 72-73) Stejně jako je zastupitelstvo obce jejím základním či hlavním orgánem, rada obce má funkci výkonného orgánu a svou činností se zastupitelstvu zodpovídá. Rada obce je tvořena starostou, jedním či více místostarosty a členy radnice, tedy radními. Členů rady musí být vždy lichý počet a pohybuje se v intervalu 5-11, kdy nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Radu obce sestavuje zastupitelstvo města, které na ni jistým směrem přenáší legitimitu a tudíž se občany nevolí a sestavuje se pouze v případě, má-li zastupitelstvo více jak 15 členů a může si tedy radní "dovolit", v opačném případě sestavena není. Interval počtu členů radnice je zásadní, už jen ve smyslu předání moci jinému orgánu. Pokud klesne počet členů pod minimální mez a zastupitelstvo jej na zasedání nedoplní, následně plnění připadne zastupitelstvu obce, jež může určitou část výkonu svěřit starostovi. Naopak v případě, jestliže počet členů rady tvoří jednu třetinu členů zastupitelstva, výkonnost se nijak nemění. Zánik rady nastane v případě, klesne-li

počet zastupitelů pod jedenáct. Jejich činnost zanikne koncem měsíce od uprázdnění. Důležité pravidlo rady obce je: je-li odvolána dosavadní rada a není dosazena nová, má za úkol současná rada vykonávat svou činnost i nadále, než jí nová nahradí. Pravomoc rady vykonává starosta. Na rozdíl od zastupitelstev nejsou schůze rady natolik časté, jsou neveřejné, avšak mohou se jich zúčastnit členové zastupitelstev, pokud jsou pozváni. Obdobně se zastupitelstvem je rada na schůzích usnášeníschopná v přítomnosti nadpoloviční většiny. Ze schůze je pořizován do sedmi dní od zasedání zápis, který je schválen/podepsán starostou, místostarostou či případně pověřeným radním. Na jednáních připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva.

Obrázek 7 Působnost rady obce

Samosprávní působnost
Schvalování účetní závěrky příspěvkových organizací
Vydávání nařízení obce
Rozdělení pravomoci obecnímu úřadu
Zakládat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu
Stanovení hranice počtu zaměstnanců obecního úřadu a v organizačních složkách obce
Přezkoumávání podnětu opatření přijatá obecním úřadem a komisemi
Tvorba: Vlastní tvorba Zdroj: § 102 2), zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích

Samosprávní činnost rady obce je stejná jako v tabulce působnosti zastupitelstva, ovšem dle potřeby lze dále doplnit například právo na plnění úkolů stanovených zvláštním zákonem nebo zabezpečování hospodaření obce dle schváleného rozpočtu (§ 102, zákon č. 128/2000)

3.2.5 Výbory zastupitelstva & Komise rady

(Balík, 2009, stránky 78-79) Výbory a komise jsou pro zastupitelstvo a radu doplňujícím orgánem; plní funkci iniciativní, stejně jako například členové zastupitelstva, a funkci kontrolní. Jsou zřizovány za principem přenesení určené působnosti, kdy mohou svým nadřízeným orgánům podávat návrhy a vyjadřovat se k nim. Zastupitelstvo obce je zákonem povinné založit výbor finanční, kontrolní a dle vlastní vůle i osadní, a pokud je

v obci přítomno 10% nebo více cizineckých obyvatel, zřizuje se dále výbor pro národnostní menšiny a musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru. Všechny výbory zastupitelstva jsou usnášeníschopné při nadpoloviční většině všech členů výboru a jejich usnesení je podepisováno předsedou výboru. Zatímco u finančního a kontrolního výboru je předseda volen zastupitelstvem, a to z řad samotného zastupitelstva, u osadního výboru je volen předseda zastupitelstvem, ale z řad členů osadního výboru. Výbory jsou minimálně tvořeny třemi členy a jejich počet je vždy lichý. Jelikož plní zadané úkoly, které jim byly zastupitelstvem přiděleny, musí se zastupitelstvu za plnění také zodpovídat. Dle názvu primárních dvou výborů je zjevné, že finanční výbor především kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky dané obce a kontrolní výbor kontroluje právní funkci ostatních výborů, úřadu a výkonnost plnění usnesení zastupitelstva. Osadní výbor je výborem "blíže" k lidu. Má zájem o rozvoj obce a spokojenost obyvatelstva. Může být součástí zasedání zastupitelstva obce a zažádá-li o slovo, musí mu být vyhověno. Aby mohl svou funkci plně vykonávat právě směrem k lidu a rozvoji obce, má právo předkládat a vyjadřovat se k návrhům zastupitelstva a rady města, pokud se týkají části obce.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 49); (Koudelka, 2007, stránky 214-215) Jak již bylo zmíněno, komise plní dvě základní funkce, stejně jako výbory. Ve všech případech je komise usnášeníschopná při většině hlasů svých členů. Komise je jedinečná svým rozdělením dle působnosti plnění a svými předsedy. Členy komise volí rada obce, a pokud plní dle rady obce zadané úkoly v rámci samostatné působnosti, musí se radě za plnění zodpovídat. Komise má ale také funkci výkonného orgánu a zastává funkci výkonu přenesené působnosti. V tomto případě je za své plnění komise odpovědna starostovi a předsedou se stává odborně způsobilá osoba ve směru přenesené působnosti. Výjimkou komise se stává přestupková komise, která již dle pojmenování spravuje přestupky. Členy namísto jmenování rady obce jmenuje starosta a předsedou je stanovena pouze odborně způsobilá osoba.

3.2.6 Starosta

(Balík, 2009, str. 74) Ačkoliv nemá starosta příliš mnoho pravomocí, je považován jako jediný representativní orgán obce, který je všemi viděn a zastupuje obec navenek. Jelikož není starosta statutární orgán, je podřízen zastupitelstvu a za svůj výkon se mu zodpovídá.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 44) Pokud je starosta či místostarosta z nějakého důvodu dále mimo vykonávání své funkce, tedy je-li odvolán nebo rezignoval-li, není nadále členem radní obce. Místostarosta je přímý zástupce starosty, tudíž nastane-li tato situace, kdy nemůže starosta nadále vykonávat funkci, místostarosta jej nahradí na dobu nezbytně nutnou, konkrétně do doby, kdy není do funkce zvolen nový starosta. Starosta zastává takový orgán, jenž má právo svolávat schůze zastupitelstva obce a rady obce, ze kterého podepíše společně s ověřovateli výstup ve formě zápisu schůze. Starosta také může projevit jistou formu nesouhlasu, pozastaví-li činnost usnesení rady. Veškerá práva, která jsou této funkci přidělena, stanovuje zákon o obcích č. 128/2000 (§ 103 4)).

(Balík, 2009, stránky 75-77) Starosta mimo jiné odpovídá za informovanost občanů obce o veškerých činnostech, jež se plánují. Dále má funkci protektivní, kdy má právo požadovat po Policii ČR spolupráci při zabezpečení v rámci obecních záležitostí. V případě, kdy není na obecním úřadě tajemník, zabezpečuje výkon přenesené působnosti.

3.2.7 Obecní úřad & tajemník

(Balík, 2009, str. 77); (Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 47) Nedílnou součástí obcí je obecní úřad. Obecní úřad spravuje jak působností samostatnou, tak i přenesenou v návaznosti, jaký úřad obec má. Je tvořen pracovníky na úřadě, starostou, místostarostou a posledně tajemníkem, který bude dále rozebrán, jelikož založení jeho funkce v obci není podmínkou. Obecní úřad se zodpovídá zastupitelstvu obce a radě obce, které úřadu ukládají v rámci samostatné působnosti povinnosti. Je-li potřeba, napomáhá výborům zastupitelstva a komisím rady. Dále vykonává správu v přenesené působnosti dle typu obce (I, II, III). Nutno však podotknout, že pouze v rámci, kdy nevykonává přenesenou působnost jiný orgán. Pokud obec spadá do prvního a druhého stupně, tedy pokud má pověřený obecní úřad či se jedná o obec s rozšířenou působností, musí mít obec zřízenou funkci tajemníka, který následně přenesenou působnost vykonává. Pokud by pozice zřízena nebyla, činnost musí zaujmout starosta. Tajemník je starostovi podřízený a musí se zodpovídat za veškeré plnění, jež mu bylo přiděleno obecním úřadem. Dále mimo jiné dle zákona musí plnit úkoly jemu svěřené zastupitelstvem a radou a vydávat vnitřní směrnice obecního úřadu, pokud to není práce rady. V případě, kdy je vyhlášeno zasedání a schůze zastupitelstva a rady, tajemník je povinen býti součástí s hlasem poradním.

3.3 Komunální volební systém a jeho účinky

3.3.1 Komunální volební systém

(E15, 2022) Komunální volební systém je podstatou komunálních voleb. Tyto volby se konají každé čtyři roky a jejich datum konání vyhlašuje nejpozději devadesát dní před konáním prezident republiky. Prostřednictvím komunálních voleb jsou do funkcí stručně řečeno dosazováni zástupci do krajských a obecních zastupitelstev.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 52-54) Tento volební systém je jedním ze dvou pojmů chápání volebního systému, který je charakterizován v širším a užším slova smyslu. V **užším slova smyslu** je rozdělován volební systém na princip proporcionální a většinový. Důležitým rozdílem mezi těmito systémy je počet přidělených mandátů v daném volebním období. V proporčním systému je používán obvod vícemandátový (boj o více mandátů) a ve většinovém naopak systém jednomandátový[1], kdy "vítěz bere vše". (Bureš, 2012, str. 551)

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 52-54) V komunálním volebním systému je používán princip proporcionální. Základním znakem proporcionálního systému, jenž se v komunálních volbách aplikuje, je volba přes kandidátní listiny. Volič má tedy možnost volit mezi politickými stranami, nikoliv pouze mezi jednotlivými kandidáty. Obecně je komunální volební systém považován za spravedlivější právě kvůli vícemandátovému obvodu a volbě skrze kandidátní listiny, kdy má volič širší spektrum volby a šanci dostanou i slabší či menší politické strany, které mohou občany zastupovat dle přidělených mandátů. Krátce řečeno vede komunální volební systém k větší proporcionalitě voleb a tedy širšímu zastoupení lidu a lepšímu plnění zájmů společnosti. Základním cílem je odhalit aktuální rozložení sil a těm přidělit mandáty. Proporcionální systém je ovšem považován za složitější a právě velké zastoupení a štěpení moci mezi více politických stran může vést k politické nestabilitě a problémům při vládnutí. Vzhledem k omezení či nastolení hranice k možnosti kontroly počtu politických aktérů je v **širším slova smyslu** proporcionální systém definován jejími komponenty, jež udávají průběh, podmínky a pravidla voleb, a rozdělujeme je na pět částí.

[1] Toto pravidlo ovšem není podmínkou. Jelikož existují případy použití vícemandátového obvodu ve většinovém volebním systému.

3.3.2 Volební klauzule

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 57) Jedna z důležitých částí volebního systému, která má funkci redukční, hlavně kvůli velkým obvodům. U malých volebních obvodů funkce nemá příliš velké opodstatnění a je spíše zbytečná. Udává nám potřebný počet hlasů (hranici), které musí strana dostat, aby postoupila do skrutinia[2] a mohla se rozdělování mandátů zúčastnit. V komunálním systému platí poměr hlasů k přepočtenému základu ≥ 5%.

Ovšem hranice 5% není podmínkou. Především pro obecní volby, kdy je mez dána v zájmu zachování soutěže a hranice 5% tedy zcela platí v případě zaplněné kandidátní listiny.

3.3.3 Volební obvod

(Chytilek, 2009, str. 185) Představuje nám určité území, ve kterém je elektorát (soubor voličů). Jeho velikost není udávána počtem voličů nebo velikostí území, nýbrž počtem mandátů. Právě podle počtu mandátů se rozlišují volební obvody na jednomandátové, malé, střední a velké. Je důležité, že volební obvod má velmi důležitou roli v proporcionalitě voleb, jelikož čím větší je volební obvod, tím více mandátů a tím větší proporcionalita voleb. Pokud je volební obvod menší, nastává opačný případ a proporcionalita voleb slábne. Žádný kandidát téhož sboru nemůže kandidovat ve více volebních obvodech.

3.3.4 Forma kandidatury

(Bureš, 2012, str. 558); (Chytilek, 2009, str. 34) Ve vztahu ke komunálním volbám uvažujeme o vícemandátových obvodech. V tomto případě se volič rozhoduje mezi kandidátními listinami. Jelikož je kandidátů na listině více, než je možné získat mandátů daného volebního obvodu, hraje důležitou roli pořadí kandidátů na listině. Právě dle pořadí se kandidátní listiny dělí na tři typy.

Přísně vázané nedovolují voličům nijak ovlivnit pořadí kandidátů na listině, jelikož jsou předem dané. **Vázané** však voličům měnit pořadí dovolují, a to preferenčními hlasy. Tento typ se využívá mimo jiné do zastupitelstev krajů. **Otevřené** nijak voliče neomezují. Tento typ se využívá mimo jiné do zastupitelstev obcí.

---

[2] Termín, který udává sčítání a prověřování hlasů voličů. Kvalifikovaný pracovník, který činnost provádí, je nazván „skrutátor"

3.3.5 Struktura hlasu

(Bureš, 2012, str. 551) Jelikož se volič zúčastňuje voleb vícemandátového obvodu, kdy jsou hlasy předávány prostřednictvím kandidátních listin, hovoříme o způsobu hlasování listinném.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 56) Hlas voliče při volbách je velmi důležitý faktor, který volby dokáže někdy i značně ovlivnit a svobodně projevit názor. Použití jednotlivých druhů hlasů má značnou závislost s formou kandidatury (os. 3.2.4), dle které jsou využívány následující druhy hlasů v komunálním systému. **Jediný hlas** se používá u přísně vázaných kandidátních listin a funkce vyplývá přímo úměrně z názvu. **Preferenční hlas** dovoluje voličům měnit pořadí kandidátů na kandidátní listině. Využívá se při volbách do zastupitelstev krajů. **Vícenásobný hlas** se používá v otevřené kandidátní listině a dovoluje voliči mít tolik hlasů, kolik odpovídá určitému volebnímu obvodu. Využívá se při volbách do zastupitelstev obcí. Vícenásobný hlas je dělen dále na dvě varianty. Na **limitovaný hlas**, kdy má volič méně hlasů, než je počet přidělovaných mandátů. Druhou variantou je **kumulativní hlas**, kdy má volič možnost dát kandidátovi větší počet hlasů či všechny.

3.3.6 Volební formule

(Bureš, 2012, str. 562) Jedná se o mechanismus udávající matematický výpočet, díky kterému lze rozdělit mandáty mezi strany a kandidáty podle hlasů, které jim byly voliči přiděleny. **Metoda volebních kvót** stanovuje, že cílem k získání mandátu je dosáhnout volebního čísla (kvóty). Jinak řečeno určuje potřebný počet hlasů k získání mandátu. Výpočet volební kvóty je dán celkovým počtem odevzdaných hlasů a celkovým počtem přidělovaných mandátů. Většinou se používají v systémech s více skrutínii (sčítací období), jelikož touto metodou nelze rozdělit všechny mandáty v první fázi. Patří mezi ně metody: Hareova, Hagenbach-Bischoffova, Imperialiho, Posílená Imperialiho, Droopova.
Metoda volebního dělitele dělí počet hlasů přidělených k jednotlivým stranám číselnou řadou a podle výsledku mezi ně rozdělí mandáty v rámci prvního skrutinia. Cílem k získání mandátu je průměr hlasů. Patří mezi ně metody: D'Hondtova, Sainte-Laguëova, Dánská, Imperialiho (dělitel).

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 58-59) V komunálním volebním systému se používá metoda volebního dělitele a používá se metoda *D'Hondtova.* Velmi

důležitou roli hrají intervaly mezi děliteli a výše prvního dělitele mezi volební formulí každé metody. Do značné míry ovlivňují proporcionalitu voleb. Pokud jsou mezi děliteli intervaly malé, posiluje se nadreprezentace silných stran. Pokud jsou intervaly naopak velké, zvýší se šance menších stran. U velikosti prvního dělitele je pravidlo takové, že jestliže je první dělitel větší, posiluje se nadreprezentace silných stran a naopak, pokud je první dělitel menší, zvýší se proporcionalita a šanci dostávají menší strany. K volbám do zastupitelstev obcí se používá D'Hondtova volební formule (1, 2, 3, … n). Do zastupitelstev krajů se používá upravená D'Hondtova volební formule, která se liší pouze větším prvním dělitelem, posunutým z 1 na 1,42. (Chytilek, 2009, str. 200)

Obrázek 8 Volební kvóty

Volební kvóta	Autoři	Matematická formule
Hareova kvóta (jednoduchá kvóta, Hamiltonova kvóta, exaktní kvóta)	Thomas Hare (1859), Alexander Hamilton (1791)	Q = V / S
Hagenbach-Bischoffova kvóta	Eduard Hagenbach-Bischoff (1888)	Q = V / (S + 1)
Droopova kvóta[99]	Henry R. Droop (1868)	Q= [V / (S + 1)] + 1
Kvóta Imperiali		Q = V / (S + 2)
Posílená kvóta Imperiali	Termín zavádí Arend Lijphart (1994: 156)	Q = V / (S + 3)

Zdroj: Bureš, 2012, str. 563

Legenda:
Q = kvóta
V = počet voličských hlasů
S = počet přidělovaných mandátů

Obrázek 9 Volební dělitel

Volební dělitel	Autor	Řada dělitelů
D'Hondtův dělitel (metoda nejvyšších průměrů)	Victor d'Hondt (1878), Thomas Jefferson (1792)	*n* (1; 2; 3; 4…)
Dělitel Sainte-Laguë	André Sainte-Laguë (1910), Daniel Webster (1832)	2*n* – 1 (1; 3; 5; 7…)
Modifikovaný dělitel Sainte-Laguë (vyrovnávací dělitel)		1.4; 2*n* – 1 (1.4; 3; 5…)
Dělitel Imperiali*	Pierre Guillaume Imperiali des Princes de Francavilla (1920)	*n* + 1 (2; 3; 4; 5…)
Dánský dělitel		3*n* – 2 (1; 4; 7; 10…)
Modifikovaný d'Hondtův dělitel		$n^{0,9}$ (1; 1.87; 2.69…)
„Koudelkův" dělitel	Zdeněk Koudelka (2000)	1,42; *n* (1,42; 2; 3…)

Zdroj: Bureš, 2012, str. 567

Legenda:
n = celkový počet rozdělovaných mandátů

Poznámka: Modifikovaný d'Hondtův dělitel je pro volby do zastupitelstev krajů ČR s indexem 1,42.

3.3.7 Účinky

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 52) Dle ideálního případu jsou demokraticky zvoleny strany, které vystihují potřeby a přání obyvatel a efektivně svou roli plní. Na rozdíl od většinového volebního systému, je proporční systém výhodnější pro více stran a je zastoupeno více názorů obyvatel.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 93-94) Avšak účinek není jednoznačný. Jsou případy, kdy vlastnosti tohoto systému vykazují určité odtržení mezi skutečným efektem a teoretickým pojetím či klasifikací, které vedou ke zpochybnění vhodnosti systému komunálních voleb. S ohledem na již proběhlé volby se však ideální

účinek vytrácí, jelikož se voleb zúčastní malé až střední množství obyvatel, což má za důsledek malé zastoupení dle priorit společnosti.

3.4 Komunální stranická spektra, fenomén "nezávislosti"

(Hloušek, Kopeček, & Šedo, 2018, str. 208) Stranický systém je soubor politických stran, ve kterém je zahrnuto veškeré jejich chování a činnosti mezi sebou včetně soupeření či vzájemné kooperace.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 67-68) Fungování stranického systému lze z určitého směru označit jako velmi odlišné. Zatímco na vládní úrovni je typ stranického systému v zásadě stejný a je tvořen z většinové části parlamentními stranami, na komunální úrovni je tomu jinak, v mnoha případech jsou hlavní složkou například při obecních volbách nezávislí kandidáti. Nejdříve je podstatné si představit rozdíl těchto typů subjektů. Politické strany a hnutí jsou vývojově vedeny a disponují organizační stabilitou. U nezávislých kandidátů a jejich sdružení je tomu naopak, namísto organizační stability se vyznačují proměnlivostí. V praxi je tento jev popsán následně, kdy je v komunálním stranickém systému kladen dúraz spíše na klíčové osobnosti a dochází k proměnlivosti zbylých subjektů, zatímco na vládní úrovni je kladen důraz na organizaci.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 70-72) Vzhledem ke komunálnímu stranickému systému, kdy je přítomný vysoký počet nezávislých kandidátů či kandidátů bez politické příslušnosti, je znám pojem „fenomén nezávislosti". Důvodů tohoto fenoménu je mnoho, jak už ze strany parlamentních stran, tak i ze strany nezávislých. Pro parlamentní strany je v obcích takřka nezbytné, aby spolupracovaly s jednotlivými nezávislými. Velmi důležitým faktorem je velikost obce. V městských obcích je častější, aby parlamentní strany přehlasovaly nezávislé kandidáty, zatímco neměstských obcích či menších městských obcí je častější přehlasování ze směru nezávislých. Komunální stranický systém je tedy charakterizován následky, kdy parlamentní strany mají snahu o jakési "taktizování". Snaží se pod svá křídla, resp. pod svou kandidátní listinu zařadit co nejvyšší počet nezávislých bez politické příslušnosti. Cíle mohou být různé, za prvé je to snaha o co nejvíce zaplněnou kandidátní listinu, za druhé je to výhoda při povolebních koaličních jednáních. Neposledně může jít o vnější pohled na parlamentní stranu, jelikož jak bude popisováno v komunálních politických koalicích, obzvláště v menších obcích je kladen důraz spíš na osobnosti v politice, než na smysl a poslání jednotlivé strany. Ovšem s větší velikostí obce se tato snaha parlamentních stran o hojný zástup nezávislých na

svých kandidátních listinách redukuje. Dá se říci, že čím menší obec, tím větší působnost nezávislých kandidátů ve zdejším stranickém systému obce a naopak. V komunálním stranickém systému z pohledu nezávislého kandidáta je značná výhoda podstoupení pod určitou parlamentní stranu taková, že splňuje podmínky kandidatury a nemusí v opačném případě shánet nutné podpisy svých voličů k potřebné petici, která by umožnovala kandidaturu. Tento proces lze vyhodnotit tedy jako službu obou politických subjektů. Vzhledem k tomuto procesu je v malých obcích až vesnicích velmi běžné, že jsou parlamentní strany tvořeny pouze nezávislými členy.

3.5 Komunální konfliktní linie

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 126-144) Komunální konfliktní linie představuje určitou mez (linii), kolem které se tvoří veškeré dění, a z větší části pomáhá pochopit dění, vývoj a podobu stranického sytému. Obecně je konfliktní linie dána jako spor mezi různými jinak smýšlejícími skupinami. Podstatný je ale fakt, kdy se o konfliktní linii mluví pouze v případech, jedná-li se o stálý či dlouhodobě trvající rozpor, který se transformuje v určitý politický konflikt. V zásadě může probíhat v dané oblasti více konfliktních linií, jež se nemusí křížit. V jiné než územní politice je tento jev v oblasti ČR znám příkladem levice x pravice, nebo komunismu x antikomunismu. Ve větších systémech je totiž do značné míry kladen důraz na ideologii a sociální charakter skupin, které hájí jiné zájmy a zastávají odlišný směr dění ve státu. Komunální politika se ovšem v tomto ohledu velice odlišuje. Vliv na vývoj konfliktní linie je totiž dán osobními preferencemi o chod, rozvoj obce nebo kraje než-li na ideologické a etnické hodnotě. Mezi známé a velmi viditelné ve středních a velkých obcích patří konfliktní linie mezi skupinami: „starousedlíci x náplava". Příkladů, kdy se tvoří konfliktní linnie, je ovšem mnohem vice. Jedním z nich je případ generační, tedy konfliktní linie starší generace x mladší generace. Konfliktní linie, jak již bylo zmíněno, udávají podobu stranického systému. V případě komunálního i přesně vystihuje stavbu místních koalic a proměnlivost indexu plurality. Například v obcích, kdy vznikají sdružení nezávislých kandidátů stojících v opozici stávajícím stranám a případně je nahradí ve funkci. Komunální konfliktní linnie lze označit jako stálý koloběh dění a utváření komunálního systému.

Koncepce starousedlíci x náplava

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 127-130) Z mnoha případů se jedná o dění v takzvaných satelitních městečkách, které jsou charakterizovány svým náhlým růstem nebo snahou o velký rozvoj. S velkým růstem a větší možností k zabydlení roste exponenciálně také počet nově přistěhovalých obyvatel. Je zvykem, že je obyvatelstvo déle žijící v obci zvyklé na dění v obci a zastupují je zastupitelé jimi zvolení, kteří se snažili a snaží hájit v rámci možností jejich potřeby. Avšak s nově přistěhovalými (náplavou) vznikají nové a další potřeby, vzhledem k nedostatečné infrastruktuře nebo nenaplnění jejich představ obce, a tak vznášejí nároky z jejich strany směřované k vedení obce. Právě tímto způsobem vzniká konfliktní linie mezi těmito dvěma "tábory". V praxi jsou zaznamenány situace, kdy stávající vedení nechce infrastrukturu ve směru potřeb nově přistěhovalých nijak zásadně měnit a nově přistěhovalým nezbývá nic jiného, než založit sdružení a stát v opozici vůči dosavadnímu vedení obce.

Koncepce starší generace x mladší generace

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 131-132) Starší obyvatelé obcí jsou ve vesnických oblastech často označováni jako chalupáři. Žijí ve vesnické obci tradičním životem a jeho hodnotami, zatímco mladší generace, která jej v nadsázce řečeno "obměňuje" a na žití v obci mají modernější požadavky spojené i s růstem vesnické obce. I tímto způsobem se tvoří různá sdružení nezávislých jako opozice proti stávajícímu vedení.

Obrázek 10 Příklad vývoje stranictví a konfliktní linie obce Doubice

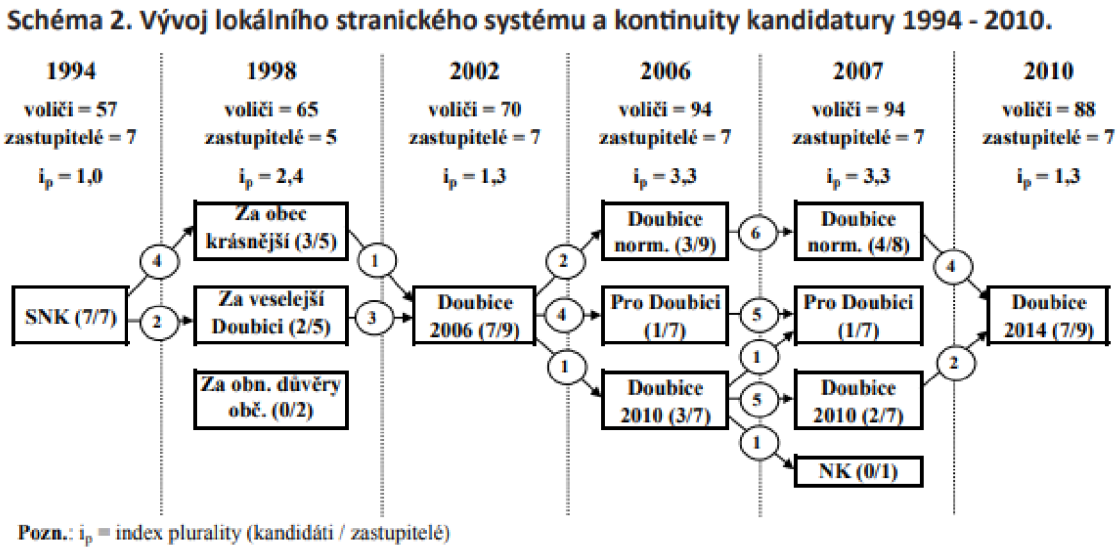

Zdroj: (BUBENÍČEK, Václav – KUBÁLEK, Michal, 2010)

Příkladem je předloženo schéma z případové studie V. Bubeníčka a M. Kubálka, 2010, kde se zabývali konfliktní linií v malých obcích, konkrétně obce Doubice. Zde vznikla konfliktní linie vzhledem k odlišné představě rozvojové vize obce, která ovlivnila volby od roku 1998 do roku 2010. Důležitá situace ve schématu nastává od roku 2006. Do opozice se staví starousedlíci, kterým vadí politické fungování v rámci obce, kdy *„kandiduje SNK starosty „Doubice 2010“ a skrze kandidátní listinu místní podnikatel za „Pro Doubici“, který otevřeně podporuje starostu“* (BUBENÍČEK, Václav – KUBÁLEK, Michal, 2010, str. 37)

3.6 Komunální politické koalice

(Jüptner, 2004, stránky 81-82) Koalice jsou jednou z nejvíce zjevných znaků v politice. Jedna z možností jejich utvoření může spočívat na základě ideologických škál. Tato varianta má mnoho chápání, ačkoliv jedním z nich může být spíše konsenzuální záležitost, kdy mají političtí aktéři podobné zájmy či cíle a vznikem koalice mezi nimi získají větší zastoupení v politice, a tedy větší působnost v politickém dění komunálního měřítka. Ovšem strany mohou konsensuálně spolupracovat či tvořit koalici také za jiným záměrem, a to je převážně posílení strany, kdy je strana v koalici s jinými stranami a musí hájit i koaliční zájmy, aby měli větší volební šanci. Dle charakteru získání moci

politických stran jsou koalice dočasné ve smyslu toho, že některé fungují delší a některé kratší dobu.

Příkladem koaličně rozdílných táborů v ČR může být levice a pravice a v USA liberalismus a konzervatismus. Politické strany se v teorii koalic často označují pod pojmem unitární aktéři, kdy jsou strany koalice v rámci jednání navenek jednotné, ačkoliv mohou mít častokrát jiné vlastní zájmy. Ovšem pro strany v komunální politice tento pojem spíše ztrácí význam a častokrát nelze o politických stranách jako unitárních aktérech mluvit. Důvodem je jiný zájem a smysl stran, které navenek nepůsobí jednotně, ale tvoří vlastní koaliční politiku. Dále je komunální politika vzhledem ke zkoumání politologů ve tvorbě koalic odlišná, specifická a zásadně se může lišit vzhledem na velikosti obcí.

V utváření koalic v komunální politice vzhledem ke tvorbě vládních koalic je více kladen důraz na personální preference a vztahy. Ideové preference tedy nemusí být více podstatnými. Dáno může být častější setkávání členů stran, jak v politickém dění, tak i v osobním životě. Tyto osobní vztahy jsou poté základním pilířem jednotlivých kandidátů na pozice zastupitelů a starostů. Problematika v utváření koalic nastává v různých cílech stran a skupin. Jelikož je výkon funkce zastupitele obce vzhledem k obtížnosti spíše nenáročný, vnímají za možnost kandidatury na tuto funkci různé zájmové skupiny. Co se týče politických stran, buď obhajují pouze vlastní úkoly a cíle, nebo usilují o největší počet funkčních křesel, tedy o exekutivní post.

3.6.1 Typologie komunálních koalic

(Jüptner, 2004, stránky 99-100) Komunální koalice jsou v závislosti na volební době rozlišovány na koalice předvolební, povolební, exekutivní a legislativní. Předvolební koalice se zakládají především v malých obcích pro zaplnění kandidátní listiny a ve velkých obcích vzhledem k přechodu přes volební klauzuli[3]. Povolební v častých případech obcí plní funkci exekutivní koalice, vzhledem k systému rozdělení politických pozic, zejména starosty (více v 3.6.2).

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, str. 149) Exekutivní koalice, které se v komunálním systému dále utváří, rozdělil Stanislav Balík do čtyř druhů.

(Čmejrek, Bubeníček, & Čopík, 2010, stránky 146-148) Jedním z nich jsou **minimálně vítězné koalice.** Definice těchto koalic je taková, že se skládají přesně z

[3] Dle os. 3.3.2 zákonem stanovena hranice pěti procent

takového počtu politických stran, které jsou potřebné k získání většiny mandátů v zastupitelském orgánu. Tudíž se zde neobjevují politické strany, které by byly nadbytkem v přínosu svých mandátů. Posláním se tedy stává zajištění co nejvíce funkčních křesel. Dalším druhem jsou **nadměrné koalice**, které jsou definovány absencí politické strany či sdružení, jež jsou z pohledu počtu mandátů nadbytečné. Dle ideologické povahy jsou tyto koalice rozdělovány na **nadměrné ideově propojené** a **ideově nepropojené koalice**. Jak už z názvu vyplývá, odlišují se ideovým pohledem koaličních politických subjektů. Dále je definována **velká koalice** neboli superkoalice. Tato koalice vzniká za účelem prosazení svých zájmů a spojením minimálně dvou největších stran, přičemž soupeří proti opozici minimálně dvou stran. Třetí koalicí je **koalice široká**. Tato koalice je velmi specifická. Je totiž složená z tolika stran, kolika je potřeba k získání nadpoloviční většiny, konkrétně ze všech, kromě jedné. Tato koalice se také nazývá duhová. Důvodem je široká účast stran, které jsou si ideologicky rozdílné nebo se mohou lišit v nějakém zájmu. Posledními koalicemi jsou všeobecné. Jedná se o koalici, která nemá omezení a jsou jí součástí všechny relevantní politické strany a skupiny.

3.6.2 Typologie koalic dle velikosti obce

(Jüptner, 2004, stránky 83-98) Tvoření koalic obcí je zcela odlišné a je složité až nemožné v rámci úplnosti a správnosti určit jednotný systém a pohled v rámci společně obecné definice pro obce jako celek. V tomto ohledu dle Jüptnera lze obce rozdělit dle velikosti na obce nejmenší, malé střední velikosti, větší střední velikosti a největší obce. **Nejmenší obce** se pohybují pod 1 tis. obyvatel. V těchto obcích se objevují převážně nezávislí kandidáti, kde je možnost kandidovat za stranu spíše považována „*za nutné zlo*“ (Jüptner, 2004, str. 84). V obcích tohoto typu se zřídka dá mluvit o koalicích. Jelikož jsou obce malé a tudíž je i málo kandidátů, platí zde pravidlo, že kandiduje každý s každým. Spolupráce spočívá na základě osobních známostí mezi občany. Zakládá se tedy předvolební koalice, která má za funkci obsazení kandidátní listiny. **Obce malé střední velikosti** už jsou v politickém měřítku lépe zorganizované než nejmenší obce. Objevují se zde politické strany, které přehlasují nezávislé kandidáty a mají zpravidla jak konsenzuální, tak i soutěživé aspekty mezi stranami, avšak koalice a opozice jsou zde spíše jen prázdný pojem. Koalice se tvořena pouze pro účel exekutivní funkce, tedy pro rozdělení křesel zastupitelstev a radních. Jedná se o obce do 9 tis. obyvatel. **Obce větší**

střední velikosti jsou tvořeny především už jenom straníky a nezávislí se zde zřídka vyskytují. Co se týče politiky těchto obcí, je založena na pravidlu koalice a opozice. Jsou zřizovány povolební exekutivní koalice k rozdělení křesel a vznikají případy širokých koalic. Jedná se o obce do 45 tis. obyvatel. **U největších obcí** jsou ve vedení pouze politické strany, které se mají soutěživý charakter. V těchto obcích plnohodnotně funguje pojem koalic. Tvoří se zde jak předvolební, tak i povolební koalice. Předvolební koalice jsou nutné vzhledem k velkému počtu stran a jejich snaze překročit hranici volební klauzule. Povolební koalice jsou u největších obcí stálé.

4 Praktická část práce

V této části autor do značné míry do tématu zakomponoval shrnutí komunikace s deseti respondenty, jakožto politických aktérů, kteří v obci žijí více jak 15 let a v dění a chodu obce jsou nedílnou součástí.

4.1 Obec, poloha, vývoj, základní demografické údaje

4.1.1 Obec Odolena Voda a její vývoj (minulost x přítomnost)

(HAVLÍK, 2018) O obci nyní zvané Odolena Voda pochází staré zmínky již z roku 1352. Tehdy byla ves dle spisu majetkem Svatovítské kapituly na Pražském hradě a to do počátku husitských válek, roku 1419. Později za násilných okolností, konkrétně díky sekularizaci[4], připadla Starému Městu Pražskému, a to po dobu sta let. Následně vzhledem k neúspěšnému povstání proti Ferdinandovi I. Habsburskému byl majetek včetně Odolena Vody zkonfiskován a stal se královským majetkem. V témže roce protihabsburského povstání roku 1547 byla Odolena Voda odkoupena šlechtickým rodem Sekerů ze Sedčic, kteří ze vsi udělali centrum svého panství a roku 1563 nechali vystavět renesanční tvrz. Dalším důležitým okamžikem bylo odkoupení Odolena Vody vlivem konfiskace Polyxeně z Lobkovic, rozené z Perštejna. Polyxenin syn Václav převedl Odolenu Vodu do vlastnictví Pražské jezuitské koleje. Za působení řádu došlo k výrazné modernizaci a renovacím, byla opravena a obnovena fara, přestavěna renesanční tvrz v barokní rezidenci, původně určenou jakožto útočiště členům řádu a správci statku.

(HAVLÍK, 2018) Dále byl architektem Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem v letech 1733 – 1735 vybudován kostel sv. Klimenta, který na místě stojí dodnes. Odolena Voda byla osvobozena spolu se zánikem řádu jezuitů a odkoupena do rukou nejdříve studijního a později, roku 1811, náboženského fondu. O rok později byl mezi židovskou náboženskou obcí Postřižín a Odolena Vodou založen židovský hřbitov.

(HAVLÍK, 2018) Mezi lety 1828-1899 vlastnili statky Odolena Vody rod Riese – Stallburgů, kteří zde vybudovali obecnou školu a roku 1844 cukrovar, ke kterému byla roku 1882 prodloužena železniční vlečka z Úžic, po které aktivně jezdila do roku 1910 lokomotiva nesoucí název dle majitele cukrovaru, tedy Adolf. Historicky důležitou událostí

[4] Oproštění od vlivu náboženství, neboli zesvětštění

mezi těmito lety je narození Vítězslava Hálka (1835-1874), významného českého básníka, prozaika a žurnalisty, jenž se narodil v Dolínku. K uctění památky byla umístěna pamětní deska na čelním štítě jeho rodného domku, který je obdobně jako kostel sv. Klimenta stále dochován. Mezi lety 1909 – 1941 vlastnil majetek Odolena Vody Ferdinand Bloch-Bauer, dochází zde k zavedení autobusové dopravy mezi Prahou, celkové elektrifikaci a dokončení měšťanské školy. Po druhé světové válce je vývoj Odolena Vody na vrcholu. Klíčovou událostí bylo zahájení provozu letecké továrny roku 1953, která k všeobecnému rozvoji obce přispěla nejvíce, ať už vysokým počtem volných pracovních míst, tak i atraktivitou. Roku 1960 byla Odolena Voda spojena s Dolínkem. Vzhledem k pozitivní ekonomické změně došlo k výstavbě nové ‘’horní’’ části v Odolena Vodě, rozšíření budovy základní školy a hlavně sportovní haly. Sportovní hala byla postavena vlivem továrny na konci 70. let 20. století a stejně jako výstavba továrny, měla výrazný dopad na situaci místního dění. Od svého založení do roku 2004 vyhrál sportovní oddíl volejbalu několik titulů v mužské extralize. Odolena Vodě získal širokosáhlý věhlas po celé republice a přispěl k demografickému rozvoji. Právě díky těmto událostem, jako je nabídka pracovních míst, zvýšení kapacity na základní škole a možnosti hrát ve významném sportovním oddílu, získala Odolena Voda pověřený obecní úřad a roku 1998 byla obec povýšena na město, spolu s udělením městského znaku a vlajky. Do roku 2013 město působilo převážně údržbářskou správou, kdy stále těžilo z věhlasu volejbalu a provozu letecké továrny a stavělo bytové jednotky. Od roku 2014 přešlo město do rozvojové správy a do současnosti vybudovalo novou mateřskou školku, školní hřiště, pumptrackové hřiště, supermarket, velké hřiště s umělým povrchem, velký počet rodinných domů, letní kino a mnohem více.

Obrázek 11 Pozdrav z 19. století

Zdroj: (Odolena Voda)

4.1.2 Poloha a rozloha, dopravní obslužnost

Poloha a rozloha

(HAVLÍK, 2018) Odolena Voda je město složené ze dvou městských částí: Odolena Voda a Dolínek. Jejich katastrální území je vyměřeno k jednotkám: Odolena Voda, Dolínek, Čenkov. Rozlohou činí 1 123,22 ha, neboli $11{,}23\ km^2$, leží v nadmořské výšce 246m až 280m, kdy starší část města položená ve svahu leží v 252 metrech, novější část položená výše na rovině v 280 metrech, Dolínek v 273 metrech a osada Čenkov v 246 metrech. Odolena Voda leží ve středočeském kraji (NUTS 3) v okrese Praha-východ (LAU 1), 15 km severně od Prahy, 7,5 km východně od Kralup nad Vltavou a 8km jihozápadně od Neratovic s nájezdem na dálnici D8.

Obrázek 12 Poloha a rozloha města

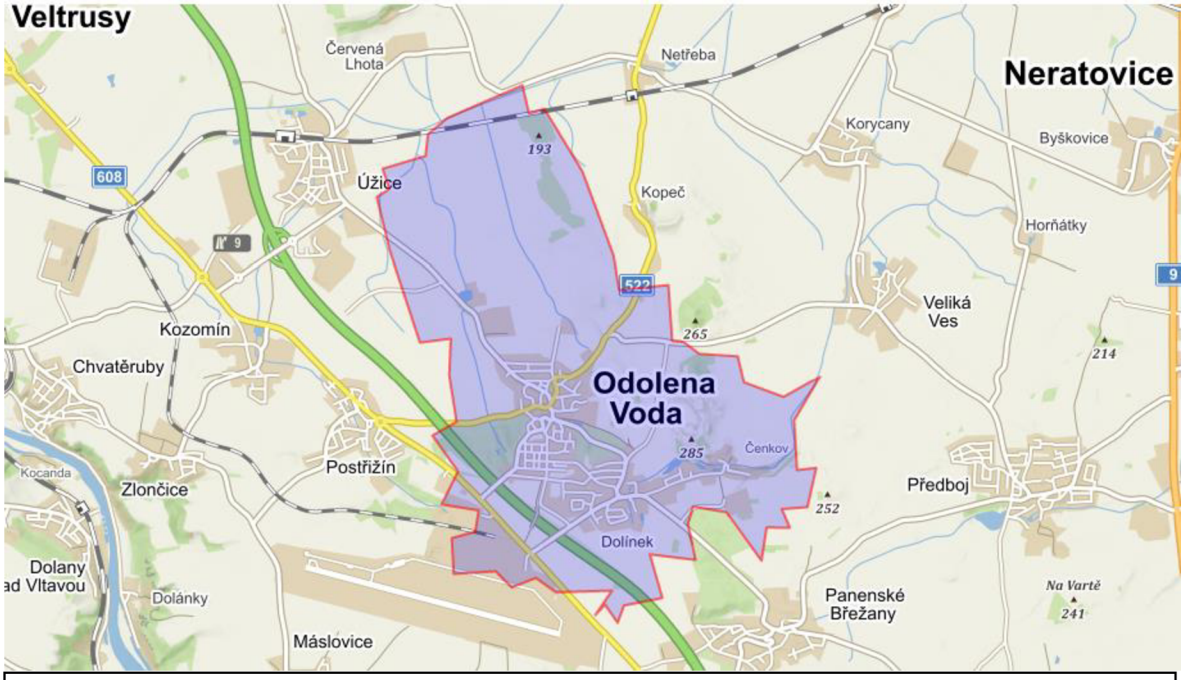

Zdroj: Google Mapy

Dopravní obslužnost

(ČSAD Střední Čechy a.s.) Obec disponuje Pražskou integrovanou dopravou. Vzhledem k lepší dostupnosti obyvatel města jsou zastávky vybudovány v každé části města a příměstských částí. Příkladem aktivních autobusových zastávek jsou zastávky; Dolínek, Dolní náměstí, Komenského, Závod a nově vybudovaná zastávka „Ke Stadionu“. Město Odolena Voda leží dle PID v tarifním pásmu číslo dvě. V pracovních dnech činí

prodleva mezi spoji 15 minut až 30 minut a o víkendech až hodinu. Autobusem je možné se do města a naopak dostat přímým spojem z Kobylis v Praze, z Kralup nad Vltavou, Neratovic, Klecan, Veltrus a Úžic, a to spoji č. 370, 372, 373, 657, 658, 663 nebo nočním spojem 958. Dalším způsobem dopravy je doprava osobním vozidlem, kdy je možné se do města dostat mimo okresní silnice také přes dálnici s výjezdem a nájezdem ve Zdibech a Úžicích.

4.1.3 Demografické a socioekonomické údaje

Hlavními ukazateli následujících hodnot, ze kterých je v této části čerpáno, neboli statistik demografických a socioekonomických údajů jsou především Český statistický úřad (ČSU) a Ministerstvo vnitra České republiky (mvcr). Obec Odolena Voda má k 31. 12. 2022 z posledního sčítání lidu celkem 6163 obyvatel. Dle obrázků 1-3 lze vidět postupný stále se navyšující každoroční nárůst obyvatelstva od roku 2012 do roku 2021. Toto období odpovídá zvýšené aktivitě obce, popisované v os. 4.1.1., která od roku 2014 výrazně gradovala a přispívala k demografické a socioekonomické efektivitě města, jakožto rozsáhlá výstavba rodinných domů, dětských a sportovních hřišť a především výstavba supermarketu. V roce 2022 dle statistik klesl stav obyvatelstva o zhruba poloviční přírůstek mezi předchozími lety. Vyhodnocením této skutečnosti je stále se zvyšující inflace a ztráta pracovních míst, jelikož lidé musí v nabízejících se případech za novou prací dojíždět větší vzdálenosti a pobyt ve městě se jim ekonomicky ani časově nevyplatí. Dalším důležitým faktorem je rapidní propouštění pracovních sil z letecké továrny AERO, jež byla po desítky let hlavním pracovním zdrojem významné většiny obyvatel města.[5]

[5] Uvedené informace vyhodnocení vzhledem ke ztrátě obyvatelstva za rok 2022 jsou čerpány ze sumarizace rozhovorů s desíti respondenty politických aktérů obce Odolena Voda

Tabulka 1 Počet obyvatel v letech 2012-2022

Rok sčítání	Počet obyvatel	Přírůstek / Ztráta
2012	5542	0
2013	5589	47
2014	5622	33
2015	5726	104
2016	5815	89
2017	5859	44
2018	5957	98
2019	6022	65
2020	6136	114
2021	6200	64
2022	6163	-37

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

Tabulka 2 Počet obyvatel v letech 2012-2022

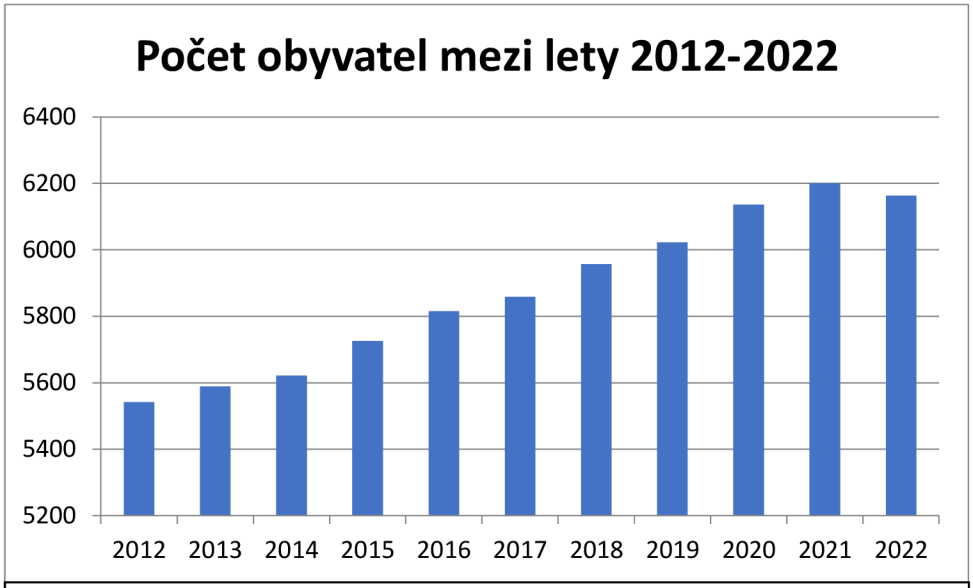

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

Tabulka 3 Změna stavu obyvatel

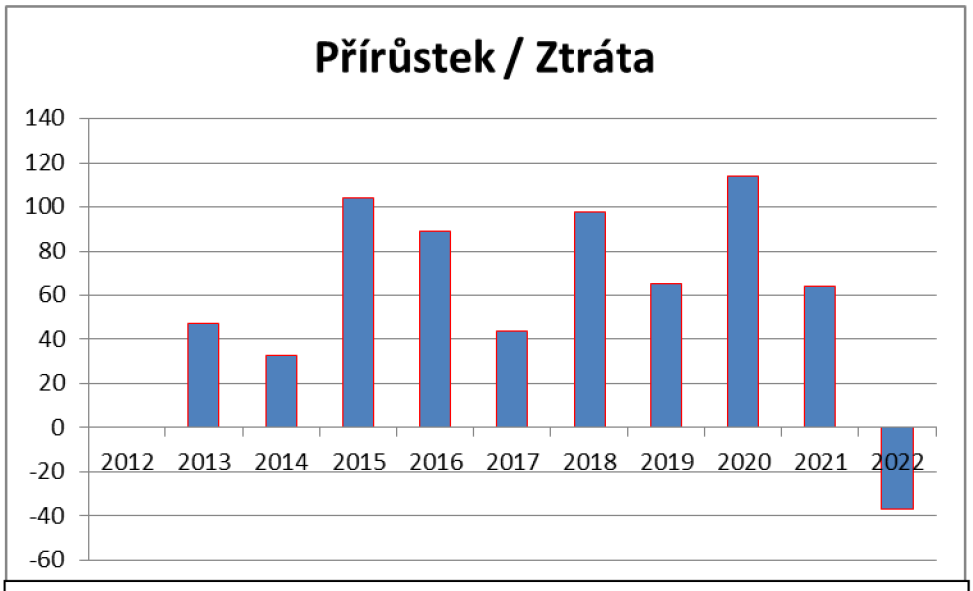

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

V obci Odolena Voda žije ke konci roku 2022 dle posledního sčítání obyvatelstva nepatrně více žen, ovšem poměr je téměř padesáti procentní (viz Tabulka 4). Průměrný věk obyvatelstva činí 39,7 let, z čehož širší hranici zastávají ženy (viz Tabulka 5).

Tabulka 4 Uspořádání dle pohlaví, r. 2022

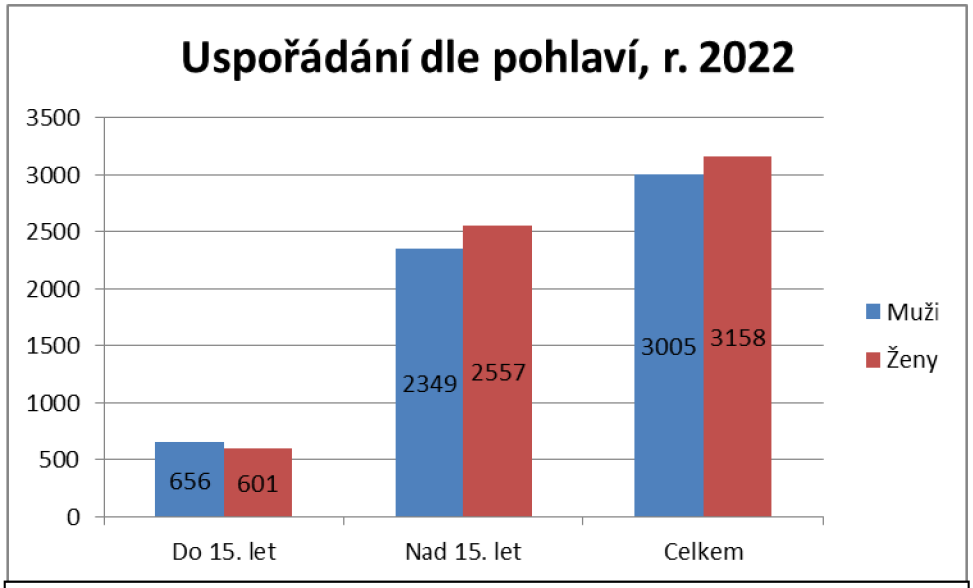

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

Tabulka 5 Průměrný věk obyvatel obce

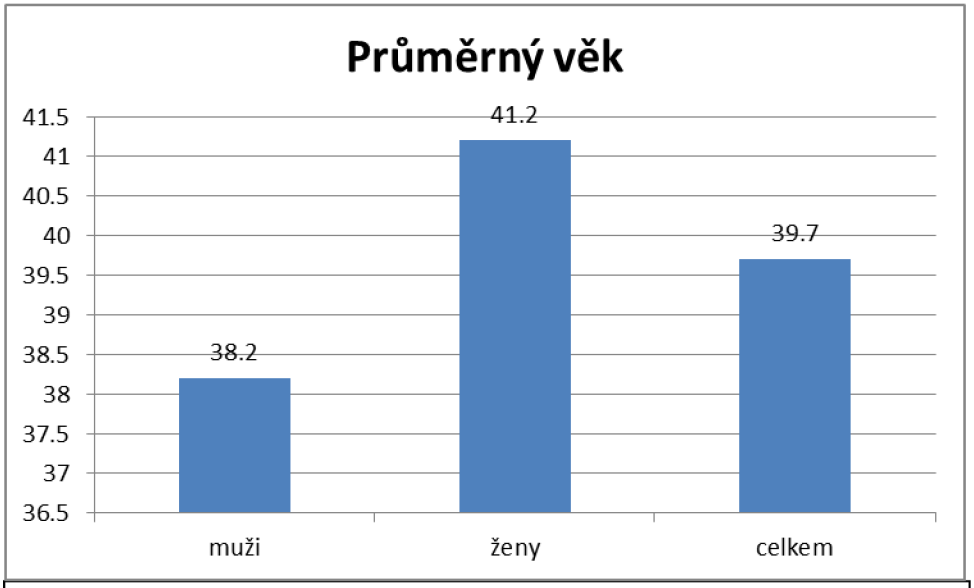

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

Vzhledem k rozpoložení obce dle národnosti je v obci vzhledem k její velikosti pouhých 5 % cizinců, a to z většiny Ukrajinské národnosti, což je dáno příčinou probíhající války na Ukrajině (viz Tabulka 6).

Tabulka 6 Národnostní uspořádání, r. 2022

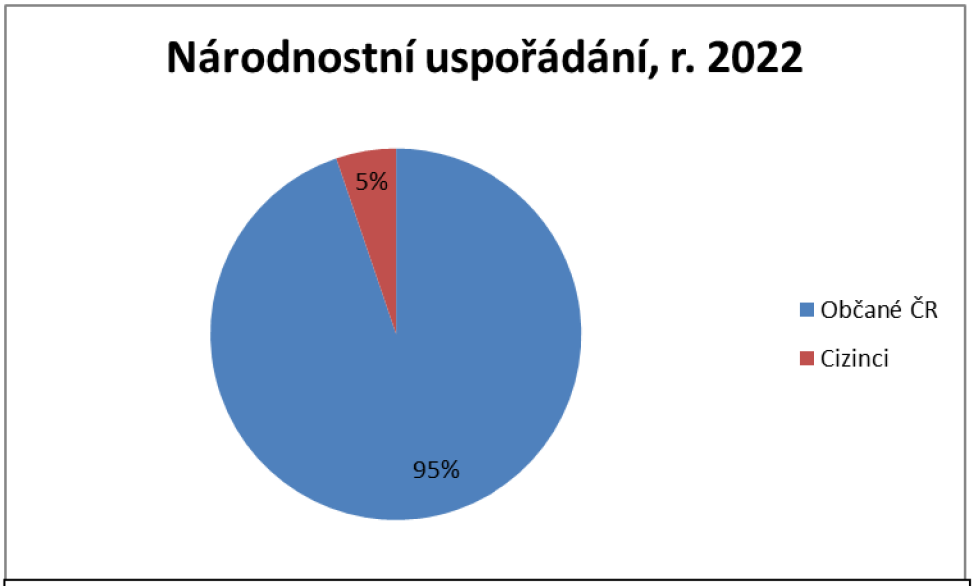

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

4.2 Ekonomická aktivita v obci, nezaměstnanost

(ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ], 2005) Aktivita obyvatelstva z pohledu ekonomického ukazatele se dělí na ekonomicky aktivní a neaktivní. Ekonomicky aktivní jsou lidé, kteří pracují, ale i ti kteří nepracují, ale mají k tomu povinnost, tedy zaměstnaní a nezaměstnaní, zatímco ekonomicky neaktivní jsou důchodci a studenti, kteří tuto činnost nevykonávají a ani to není jejich povinnost.

V následující Tabulka 77 je znázorněna ekonomická aktivita v roce 2011. Lze vidět větší část ekonomicky aktivních občanů obce, mimo jiné tvořenou ze 128 pracujících důchodců, 68 žen na mateřské a 203 nezaměstnaných. Střední část s celkovým počtem 1909, tvoří ekonomicky neaktivní, ze kterých podstatnou část tvoří studenti a nepracující důchodci. Zbytek obyvatelstva obce tvoří osoby, u kterých nebyla zjištěna ekonomická aktivita.

Tabulka 7 Ekonomická aktivita

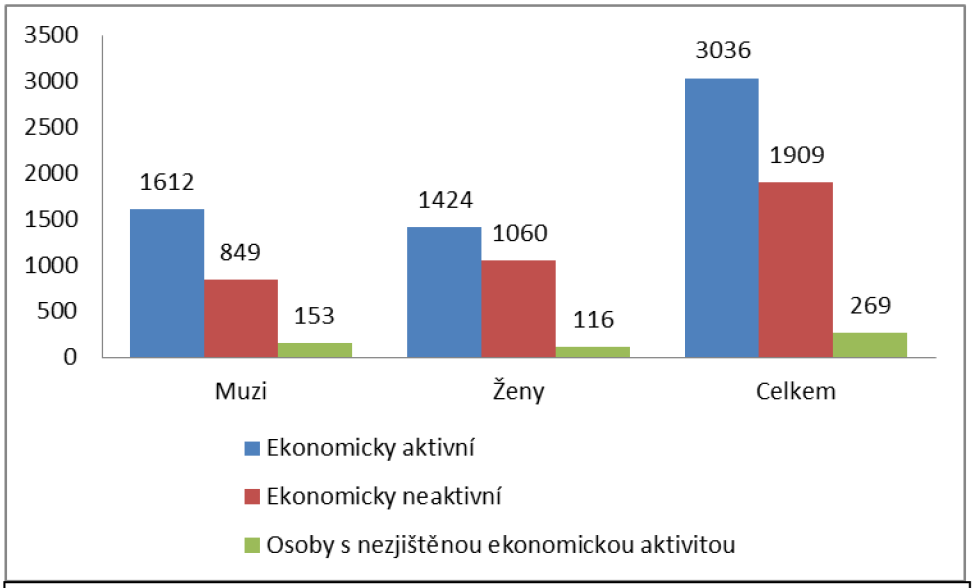

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ])

Autor práce přiložil Tabulka 8 s grafickým znázorněním nezaměstnanosti v obci mezi lety 2020 – 2022 s příkladnou ukázkou změny nezaměstnanosti na vlivu veřejných událostí. Graf vystihuje rapidně stoupající křivku míry nezaměstnanosti v průběhu roku 2020 a následným mírným spádem v průběhu roku 2021. Podstatným faktorem, který měl na tyto jevy vliv, byla světová epidemická pohotovost, která měla za důsledek likvidaci

podniků a firem, kdy bylo propuštěno podstatné množství lidí. Dále je z grafu vidět právě stagnující počet nezaměstnaných v obci během let 2021 a 2022, a také růst křivky na přelomu roku 2022/23, kdy je ovlivněna válkou.

Tabulka 8 Nezaměstnanost v obci mezi lety 2020-2022

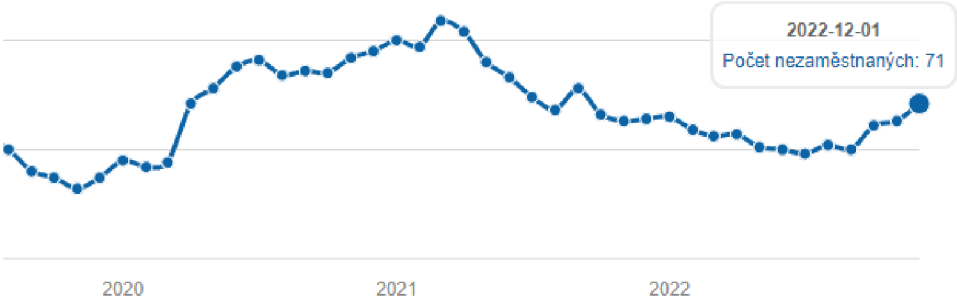

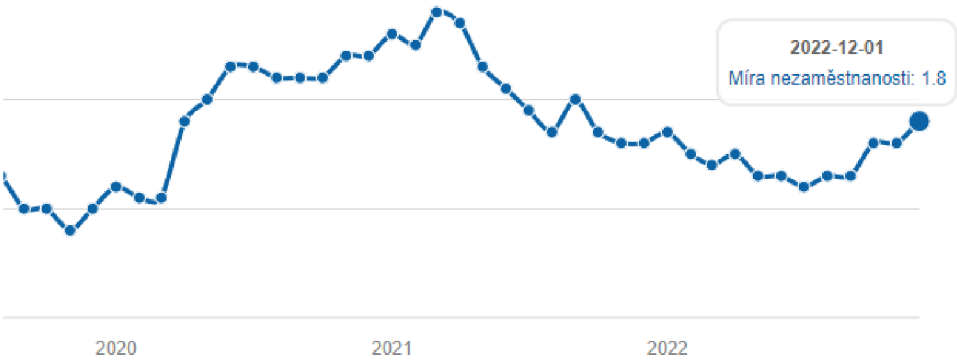

Zdroj: (MINISTERSTVO VNITRA ČR)

4.3 Charakter zástavby a zón, územní plán, nedostatky-vize-plnění

4.3.1 Charakter zástavby a zón

Město Odolena Voda je z pěti částí, jež mezi sebou mají jednak velice odlišný charakter zástavby, tak i velikostní dispozici. Charakter těchto částí do značné míry udává absence, či neabsence lokálních center. Obecně lze označit město zástavbou rozvolněnou, kdy nejpočetnější charakter tvoří obytné zástavby. Město tvoří starší část města, jejímž lokálním centrem je Dolní náměstí disponující maloobchody, úřadem, kostelem atd. Zatímco historicky tvořila tato část města charakter zemědělské zástavby díky hojnému počtu orné půdy, v současné době zastává charakter obytné a sakrální zástavby vlivem

kostela sv. Klimenta. Další, historicky novější část, je položená na vyvýšené horní části města s lokálním centrem Horní náměstí, která naopak disponuje mateřskou a základní školou, sportovními hřišti, maloobchody a supermarketem. Vzhledem k dlouholetému čerpání z reputace a úspěchu místní továrny města je tato část charakterizována jako průmyslová, obytná a vzhledem k napojení na hlavní silnici směrem na Prahu a Kralupy n. Vltavou, s přejezdem nad dálnicí D8, také komunikační. Třetí a čtvrtou částí je Dolínek a Čenkov. Obě tyto části jsou vesnického charakteru, kde lokální centrum Dolínku tvoří náves Vítězslava Hálka. Poslední část tvoří nově vybudovaná čtvrť, jež je tvořena pouze obytnými zástavbami, není nijak propojena se starší zástavbou města a nedisponuje lokálním centrem. Je zjevné, že město Odolena Voda neslouží k jedné funkci, nýbrž k výše zmíněným, a zóny území města plní funkci polyfunkční[6].

4.3.2 Územní plán města, nedostatky-vize-cíle-plnění

V pojmu urbanistické struktury, která je významným měřítkem či součástí identity samotného města a jeho částí, zaujímá město plošnou strukturu sídla, strukturu nezastavěného území a strukturu vysoké zeleně, kde převládají struktury zástavby bytových a rodinných domů s podílem soukromé zeleně, obecně soukromé pozemky, jako jsou v tomto případě zemědělská pole a především značnou část tvoří lesy a travnaté plochy.

[6] Funkce části jednotlivých území, které zastávají dvou, či více podstatných funkcí.

Obrázek 13 Orientační plán města

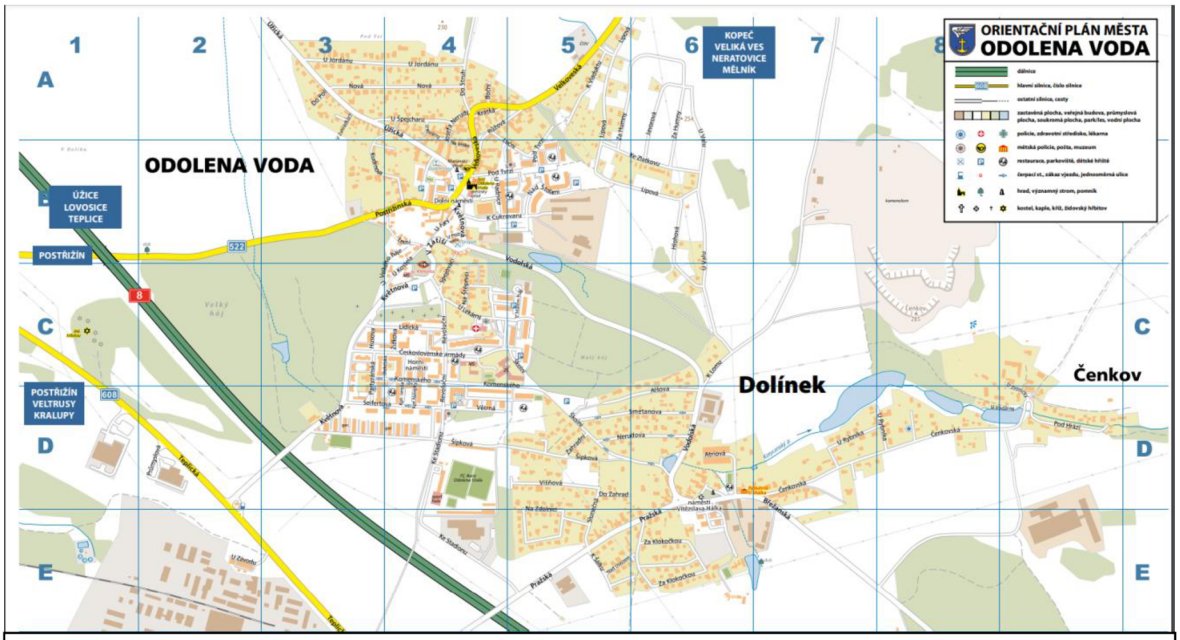

Zdroj: (Odolena Voda, 2021)

Město Odolena Voda čerpá značnou hospodářskou výhodu se sousedící Prahou, avšak právě toto sousedství tvoří značnou konkurenci. Obyvatelé města do Prahy jezdí za prací a v mnoha případech také za kulturou, zábavou, sportem a odpočinkem. Právě z tohoto důvodu se město snažilo přizpůsobit se jeho stále přirůstající populaci. Do 90. let 20. století byla Odolena Voda tvořena panelovými jednotkami „vvú-eta“ a sociálně realistickými jednotkami zvanými „Sorela“, a to převážně v horní části města. Od 90. let je plánována a následně zrealizována výstavba dalších panelových jednotek a od počátku 21. století výstavba rodinných domů a zahrad. Odolena Voda je z poměrně velké části tvořena lesními, travnatými plochami a ornou půdou (viz předchozí odstavec), které do současnosti nejsou plně využity a tvoří nedostatky pro občany. Z územního plánu za poslední roky vyplývá vize revitalizace veřejných prostranství města včetně lokálních center města, vnitrobloků a přírodních ploch ke zvýšení atraktivity města a maximalizaci užitku pro obyvatele.

Rozebrány zde budou sekce pěti až šesti projektů, **které byly zrealizovány** během let 2017-2023 a projekty, **které jsou cílem** a eliminují či do velmi značné míry omezují nedostatky města. Zakomponovány nebudou opravy silnic, chodníků a údržbářských prací.

(HAVLÍK, 2018) V dubnu roku 2017 byla v rámci brownfieldu zrevitalizována místní školní kotelna v novou školní tělocvičnu základní školy. Téhož roku bylo z důvodu obecného zájmu zprovozněno letní kino a vzhledem ke stavebnímu schválení také stavba supermarketu Penny, ke kterému byla roku 2020 přistavěna zastávka ke zlepšení dostupnosti obyvatelům v důchodovém věku. Dále proběhla výstavba umělého hřiště s dvěma běžeckými drahami a neposledně vlivem vysokého počtu dětí jak v předškolním, tak i školním věku, byla základní škola rozšířena o přístavbu pavilonu s novými odbornými učebnami.

(Odolena Voda, 2021) **V**využit je nový portál města Odolena Voda, vytvořen roku 2021, určený k lepší orientaci územního plánování obce, očekávaných projektů, zrealizovaných projektů a především k dosažitelnější komunikaci města s jeho obyvateli. Jedním z hlavních cílů, který má stavební schválení, je výstavba nového supermarketu Lidl. Obyvatelé, kteří Penny market nevyužívají, často jezdí právě do nejbližšího marketu Lidl ve Zdibech. Dalším očekávaným projektem je multifunkční kulturní dům a vybudování nové mateřské školky v dolní části města. Vybudování cyklostezky mezi směry Odolena Voda – Úžice a neposledně rekonstrukce a zhotovení parkovišť po obvodu ulic (viz Obrázek 14)

Obrázek 14 Schéma projektů města

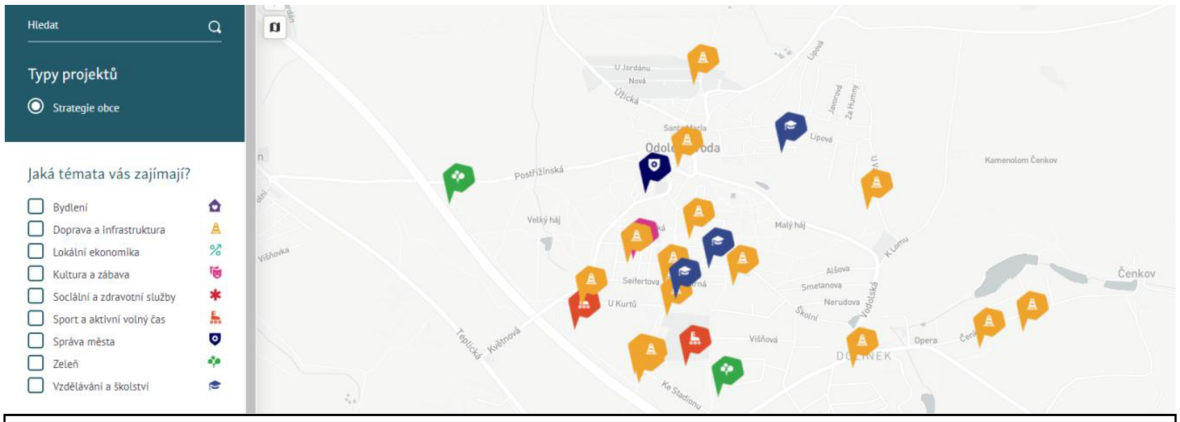

Zdroj: (Odolena Voda, 2021)

4.4 Rozpočet obce - řádová výše, struktura výdajů, příjmů

4.4.1 Rozpočet obce roku 2020

Rozpočtové skutečnosti z konce roku 2020 města Odolena Voda vypovídají o pozitivním výsledku hospodaření, kdy město ušetřilo přes 13 milionů korun. Příjmy obce činily řádově 143 milionů korun, z čehož nejvyšší finanční složku zastávaly daňové příjmy s celkovou částkou 103 milionů korun. Výdaje obce činily 130 milionů korun, ze kterých podstatnou část tvořily běžné výdaje v podobě nákladů na výstavbu umělého hřiště s běžeckými tratěmi, opravu silnic a chodníků (viz Obrázek 15)

Obrázek 15 Rozpočet pro rok 2020

období: 12. 2020 částky v: tisících

ZÁKLADNÍ UKAZATELE

PŘÍJMY KONSOLIDOVANÉ	VÝDAJE KONSOLIDOVANÉ	SALDO KONSOLIDOVANÉ
Schválený rozpočet (celorok): 137 032 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): 207 029 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): -69 997 tis. Kč
Skutečnost: 143 743 tis. Kč	Skutečnost: 130 594 tis. Kč	Skutečnost: 13 149 tis. Kč

Příjmy-Výdaje / Třída / Seskupení položek / Položka / Paragraf	Schválený 2020	Po změnách 12. 2020	Skutečnost 12. 2020
Příjmy	137 032	140 558	143 743
Daňové příjmy	114 575	104 967	103 195
Nedaňové příjmy	7 637	10 909	12 602
Kapitálové příjmy	0	0	3 264
Přijaté transfery	14 820	24 682	24 682
Výdaje	207 029	210 555	130 594
Běžné výdaje	119 979	114 565	98 494
Kapitálové výdaje	87 050	95 991	32 100

Zdroj: (Monitor Státní Pokladny, 2013)

4.4.2 Rozpočet obce roku 2021

Rozpočet obce za rok 2021 činil záporný výsledek hospodaření v hodnotě -7 milionů korun. Nejvyšší finanční zátěž tehdy tvořily běžné výdaje. Podstatným důvodem vysokých výdajů byla především stavba mateřské školky a stavba nové části základní školy Odolena Vody. Příjmy téhož roku činily 158 milionů korun, z toho daňové příjmy 114 milionů korun (viz Obrázek 16).

Obrázek 16 Rozpočet pro rok 2021

období: 12. 2021 částky v: tisících

ZÁKLADNÍ UKAZATELE

PŘÍJMY KONSOLIDOVANÉ	VÝDAJE KONSOLIDOVANÉ	SALDO KONSOLIDOVANÉ
Schválený rozpočet (celorok): 131 215 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): 204 928 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): -73 713 tis. Kč
Skutečnost: 158 284 tis. Kč	Skutečnost: 165 522 tis. Kč	Skutečnost: -7 238 tis. Kč

Příjmy-Výdaje / Třída / Seskupení položek / Položka / Paragraf	Schválený 2021	Po změnách 12. 2021	Skutečnost 12. 2021
Příjmy	131 215	141 194	158 284
Daňové příjmy	105 155	102 205	114 658
Nedaňové příjmy	8 660	11 080	13 196
Kapitálové příjmy	0	534	3 056
Přijaté transfery	17 400	27 375	27 375
Výdaje	204 928	214 530	165 522
Běžné výdaje	122 263	129 915	101 020
Kapitálové výdaje	82 665	84 615	64 502

Zdroj: (Monitor Státní Pokladny, 2013)

4.4.3 Rozpočet obce roku 2022

Oproti předchozím rokům shrnuje výsledek hospodaření rozpočtu za rok 2022 nejvyšší pozitivní hodnotu, jež činí téměř 53 milionů korun a nejvýrazněji se liší od schváleného rozpočtu města. Příjmy obce s hodnotou 159 milionů korun výrazně převyšovaly výdaje s "pouhými" 106 miliony korun. Pod náklady obce spadaly převážně nízkonákladové (nikoliv méně důležité) projekty, včetně údržbářských prací (viz Obrázek 17).

Obrázek 17 Rozpočet pro rok 2022

období: 11. 2022 částky v: tisících

ZÁKLADNÍ UKAZATELE

PŘÍJMY KONSOLIDOVANÉ	VÝDAJE KONSOLIDOVANÉ	SALDO KONSOLIDOVANÉ
Schválený rozpočet (celorok): 156 444 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): 181 368 tis. Kč	Schválený rozpočet (celorok): -24 924 tis. Kč
Skutečnost: 159 229 tis. Kč	Skutečnost: 106 559 tis. Kč	Skutečnost: 52 669 tis. Kč

Příjmy-Výdaje / Třída / Seskupení položek / Položka / Paragraf	Schválený 2022	Po změnách 11. 2022	Skutečnost 11. 2022
Příjmy	156 444	163 366	159 229
Daňové příjmy	116 125	116 168	116 025
Nedaňové příjmy	11 575	12 289	9 423
Kapitálové příjmy	250	2 009	1 957
Přijaté transfery	28 494	32 900	31 823
Výdaje	181 368	200 105	106 559
Běžné výdaje	128 898	142 217	93 730
Kapitálové výdaje	52 470	57 888	12 829

Zdroj: (Monitor Státní Pokladny, 2013)

4.4.4 Časové řady let 2020-2022, řadová výše

Průměr příjmů z let 2020 až 2022 tvořil celkem více než 142 milionů korun a výdajů celkem 121 milionů korun, z čehož nejvyšší příjmy tvořil rok 2022 a náklady rok 2021. Město za období zmíněných let tvořilo v letech 2020 a 2022 pozitivní konsolidované saldo, kdy výsledek hospodaření obec využila v nadcházejícím roce (viz Obrázek 18).

Obrázek 18 Časové řady 2020-2022

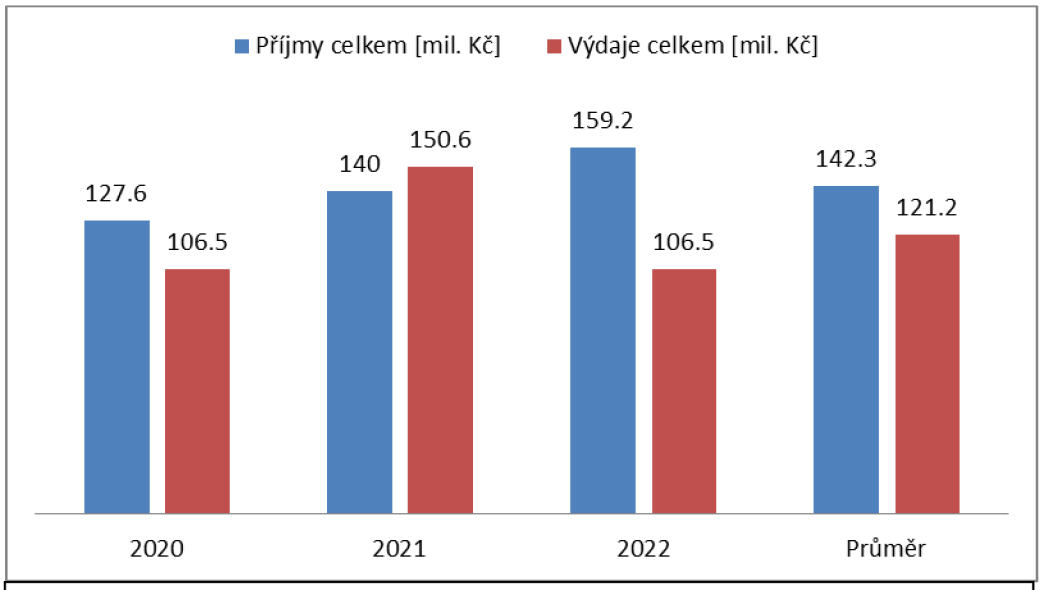

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (Monitor Státní Pokladny, 2013)

4.5 Političtí aktéři v obci - místní politické strany, jejich program, organizační struktura, vývoj

Z posledních komunálních voleb jsou v zastupitelstvu obce dvě politické strany; ODS, ČSSD. Dále tři sdružení; Vodoláci, Společně a Odolní.

4.5.1 Odolní – Sdružení pro Odolenu Vodu, Dolínek a Čenkov

Sdružení je složeno z 13 členů, různých profesních zaměření. Na kandidátní listině se objevili v roce 2014 komunálních voleb jako nejslabší ze sdružení, s pouhými dvěma mandáty. Vzhledem ke svému programu a vizi s obyvatelstvem sdružení výrazně posilnilo a od voleb roku 2018 získávají 4 – 5 mandátů. Programem sdružení je převážně

rovnoměrný rozvoj města, fungování zdravého životního prostředí a transparentní hospodaření. Mezi konkrétní příklady patří například revitalizace rybníka Jordán, rekonstrukce Dolního náměstí, výstavba polyfunkčního kulturního domu, napojení cyklostezky na Prahu, vybudování centra zdravotní péče, podpora kulturních akcí a obnova pumptracku.

4.5.2 Vodoláci

Sdružení Vodoláci je složeno z 15 členů, kteří převážně celý život žijí ve městě Odolena Voda. Programem a jednou z hlavních vizí sdružení je, aby se Odolena Voda nestala satelitem Prahy, dále kulturní a sportovní podpora a organizace ve městě. Konkrétněji se jedná o prosazení výstavby nové mateřské školy v dolní části města, vybudování dětských hřišť do každé části města, vytvoření grilovacích louček, vybudování sběrného dvora a obchvatu pro těžké nákladní dopravy. Součástí kandidátních listin jsou od komunálních voleb roku 2014 s úspěšností 4 mandátů. Stejně jako sdružení Odolní je vývoj sdružení Vodoláci pozitivní, kdy mimo jiné při posledních komunálních volbách r. 2022 získal člen Vodoláků Ondřej Prášil funkci starosty Odolena Voda

4.5.3 Společně

„Společně“ je sdružení nezávislých kandidátů složených z 15 členů. Stejně jako u sdružení Vodoláci a Odolní má toto sdružení zájem na zkvalitňování života v Odolena Vodě, mimo jiné pomocí výstavby sportovních areálů, dětských hřišť, budování městské infrastruktury, jako je například mateřská a základní škola. Z bezpečnostních důvodů je cílem zavést také 24 hodinový dohled Městské policie. Do dění Odolena Vody se zapojili skrze kandidátní listinu v komunálních volbách roku 2014, kde získali stejně jako v roce 2018, 5 mandátů. Členka sdružení Hana Plecitá zdárně působila od roku 2014 do roku 2022 jako starostka města, spolu s Martinem Doubkem jako místostarostou.

4.5.4 ODS

Tato politická strana tvoří důležitou část minulosti Odolena Vody již od sametové revoluce, kdy se její člen Jiří Nedoma stal starostou města a ve funkci působil další tři období do roku 2006. Vedení sdružení strany ODS v Odolena Vodě tvoří Místní rada složená ze tří členů, tedy předsedy místního sdružení, místopředsedkyně místního sdružení, pokladnice a dalších členů. Od voleb r. 2010 strana ODS postupně stagnovala, kdy při

komunálních volbách roku 2014 získala pouhý jeden mandát. V nadcházejícím období získala 2-3 mandáty. Již od počátku dění ODS v obci je programem strany spíše postupná urbanizace. Volebním programem pro období 2022-2026 je nástavba v ulici Kpt. Jaroše, lepší řešení křižovatek v problematických částech města, rozšíření základní školy a mimo jiné výstavba mateřské školky.

4.5.5 ČSSD

Společně jako strana ODS, tak i ČSSD tvoří 33 letou historii ve městě, taktéž se společnými zájmy. Kandidátní listina z posledních voleb roku 2022 je tvořena 15 členy, ze kterých nadpoloviční většinu tvořili nezávislí kandidáti. Od roku 2014 je stejně jako ODS přehlasována sdruženími a její vývoj ve městě stagnuje. S ostatními sdruženími je v opozici, kdy kritizuje chod radnice a správu města. Do programu strany patří výstavba sociálních bytů, podpora vzniku spolků, zřízení potravinové banky, zavedení stravování pro seniory, instalace laviček a altánů a mimo jiné podpora přijetí dětí do MŠ od dvou let.

4.6 Komparace výsledků komunálních voleb v časové řadě od 2010(2014) do 2022, výsledky, vzniklé koalice

4.6.1 Komparace voleb mezi lety 2010 a 2014

Dle velikosti volebního obvodu je do komunálních voleb zastupitelstva obce voleno pro Odolenu Vodu 15 členů zastupitelstva, neboli je možné získat 15 mandátů. V porovnání mezi volbami roku 2010 až 2014 lze vidět velice rozdílné zastoupení stran a sdružení na kandidátní listině. Zatím co ve volbách roku 2010 kandidovala sdružení nezávislých jako je „Naše Město“ disponující třemi mandáty a „Za lepší Odolenu Vodu“ disponující dvěma mandáty, ve volbách roku 2014 se členové těchto sdružení a nezávislí členové politických stran rozhodli založit nové sdružení „Vodoláci“, které získalo druhý největší počet mandátu, dále „SPOLEČNĚ“ jako koalice STAN + NK, které získalo plných pět mandátů a poslední „Sdružení pro Vodolku, Dolínek a Čenkov“ s počtem dvou mandátů. V roce 2010 převládala moc politických stran, jako je ODS, a koalice stran ČSSD a SPOZ, které v komparaci s rokem 2014 získaly dva a jeden mandát, kdy strana ČSSD již netvořila koalici s žádnou stranou (viz Obrázek 19 a Obrázek 20). Rada po roce 2010 je složena ze starostky ze sdružení „NAŠE MĚSTO“, dvou místostarostů ze sdružení

„ČSSD“ a „ODS“ a dvou radních ze sdružení „ČSSD“ a „ODS“. Po komunálních volbách v roce 2014 se stavba Rady města zásadně změnila a starostku zastávala členka sdružení „SPOLEČNĚ“, místostarosty členové sdružení „Společně“ a posledně radní ze sdružení „Vodoláci“ a „Odolní“. Z výsledku voleb a složení rady v letech 2010 a 2014 lze koalice označit jako nadměrné ideově propojené, vzhledem ke koalici tří politických subjektů disponujícím dvanácti mandáty v roce 2010 a jedenácti mandáty v roce 2014, s minimální rozdílností politických programů.

Obrázek 20 Výsledek komunálních voleb r. 2010

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
15	1	4	4	100,00	4 287	2 088	48,71	2 083	28 554

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	ČSSD a SPOZ	6 752	23,65	15	28 554,00	23,64	4	X
2	NAŠE MĚSTO	5 898	20,66	15	28 554,00	20,65	3	X
3	Za lepší Odolenu Vodu	4 301	15,06	15	28 554,00	15,06	2	X
4	Občanská demokrat.strana (ODS)	7 948	27,83	15	28 554,00	27,83	5	X
5	Zelení	1 390	4,87	15	28 554,00	4,86	0	
6	Komunistická str.Čech a Moravy	2 265	7,93	15	28 554,00	7,93	1	X

Zdroj: (Český statistický úřad | ČSÚ, 2018)

Obrázek 19 Výsledek komunálních voleb r. 2014

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
15	1	4	4	100,00	4 345	1 908	43,91	1 907	26 274

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	Česká str.sociálně demokrat.	3 519	13,39	15	26 274,00	13,39	2	X
2	ANO 2011	1 428	5,44	15	26 274,00	5,43	1	X
3	Komunistická str.Čech a Moravy	866	3,30	11	19 267,60	4,49	0	
4	Vodoláci	6 038	22,98	15	26 274,00	22,98	4	X
5	SPOLEČNĚ	7 987	30,40	15	26 274,00	30,39	5	X
6	Občanská demokratická strana	2 798	10,65	15	26 274,00	10,64	1	X
7	Sd.pro O.Vodu,Dolínek a Čenkov	3 638	13,85	15	26 274,00	13,84	2	X

Zdroj: (Český statistický úřad | ČSÚ, 2018)

4.6.2 Komparace voleb mezi lety 2014 a 2018

Zásadní rozdíl mezi volbami v období roku 2014 a 2018 je počet stran na kandidátní listině. Kdy v roce 2014 tvoří mimo jiné kandidátní listinu dvě bez koaliční strany „ANO 2011“ a strana „Komunistická str. Čech a Moravy“. V obou obdobích disponuje koalice STAN a nezávislých kandidátů „SPOLEČNĚ“ pěti mandáty. Dochází k výraznému posílení sdružení „Odolní“ ze dvou mandátů na čtyři bez koalice jiné strany, poté ODS v koalici s nezávislými kandidáty a oslabení sdružení nezávislých „Vodoláci“ a strany ČSSD s jedním mandátem bez koalice (viz Obrázek 19 a Obrázek 21). Složení rady bylo po volbách v roce 2018 složeno ze starostky ze sdružení „SPOLEČNĚ“, dvou místostarostů ze sdružení „Odolní“ a „SPOLEČNĚ“ a dvou radních ze sdružení „SPOLEČNĚ“ a „ODS“. Stejně jako u let 2010 a 2014, lze koalice po volbách roku 2018 kvalifikovat jako nadměrné, kdy je koalice složena též ze tří politických subjektů, které disponují jedenácti mandáty. Avšak s rozdílem kdy je tato koalice označována jako nadměrná ideově nepropojená, především díky rozdílnost programu ODS.

Obrázek 21 Výsledek komunálních voleb r. 2018

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
15	1	4	4	100,00	4 419	1 904	43,09	1 903	25 423

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	Sd.pro O.Vodu,Dolínek a Čenkov	6 351	24,98	15	25 423,00	24,98	4	X
2	SPOLEČNĚ	7 404	29,12	15	25 423,00	29,12	5	X
3	Česká str.sociálně demokrat.	2 503	9,85	15	25 423,00	9,84	1	X
4	ODS a nezávislí kandidáti	4 109	16,16	15	25 423,00	16,16	2	X
5	VODOLÁCI	5 056	19,89	15	25 423,00	19,88	3	X

Zdroj: (Český statistický úřad | ČSÚ, 2018)

4.6.3 Komparace voleb mezi lety 2018 a 2022

V posledních volbách do zastupitelstva obce Odolena Voda došlo oproti minulým volbám k posílení stran ODS a ČSSD o jeden mandát, v důsledku tvoření koalice s nezávislými kandidáty a posledně sdružení bez koalice „Odolní“. K výraznému poklesu a oslabení došlo u koalice STAN a nezávislých kandidátů „SPOLEČNĚ“, kdy v důsledku nízké absence hlasů ztrácí tři mandáty (viz Obrázek 22 a Obrázek 21). Rada města je aktuálně po volbách roku 2022 složená ze starosty ze sdružení „Vodoláci“, dvou místostarostů a dvou radních ze sdružení „Odolní“. Po tomto období dochází k výrazné změně typologie koalic, vzhledem k předchozím rokům. Koalice je složena ze dvou ideově propojených sdružení, která disponují osmi mandáty a zastávají tedy většinu mandátů. Mimo jiné zastává všechny pozice v radě, včetně starosty. S ohledem k této skutečnosti je tato koalice kvalifikována jako minimální vítězná ideově propojená.

Obrázek 22 Výsledek komunálních voleb r. 2022

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		celkem	zpr.	v %					
15	1	4	4	100,00	4 463	2 079	46,58	2 071	27 504

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů	Podíly hlasů
číslo	název	abs.	v %					
1	ČSSD a nezávislí kandidáti	3 515	12,78	15	27 504,00	12,77	2	X
2	Odolní-Sd.pro Od.V.,Dol.a Čen.	9 294	33,79	15	27 504,00	33,79	5	X
3	VODOLÁCI	5 688	20,68	15	27 504,00	20,68	3	X
4	SPOLEČNĚ	4 088	14,86	15	27 504,00	14,86	2	X
5	ODS a nezávislí kandidáti	4 919	17,88	15	27 504,00	17,88	3	X

Zdroj: (Český statistický úřad | ČSÚ, 2018)

Obrázek 23 Vývoj počtu mandátů komunálních voleb mezi lety 2010-2022

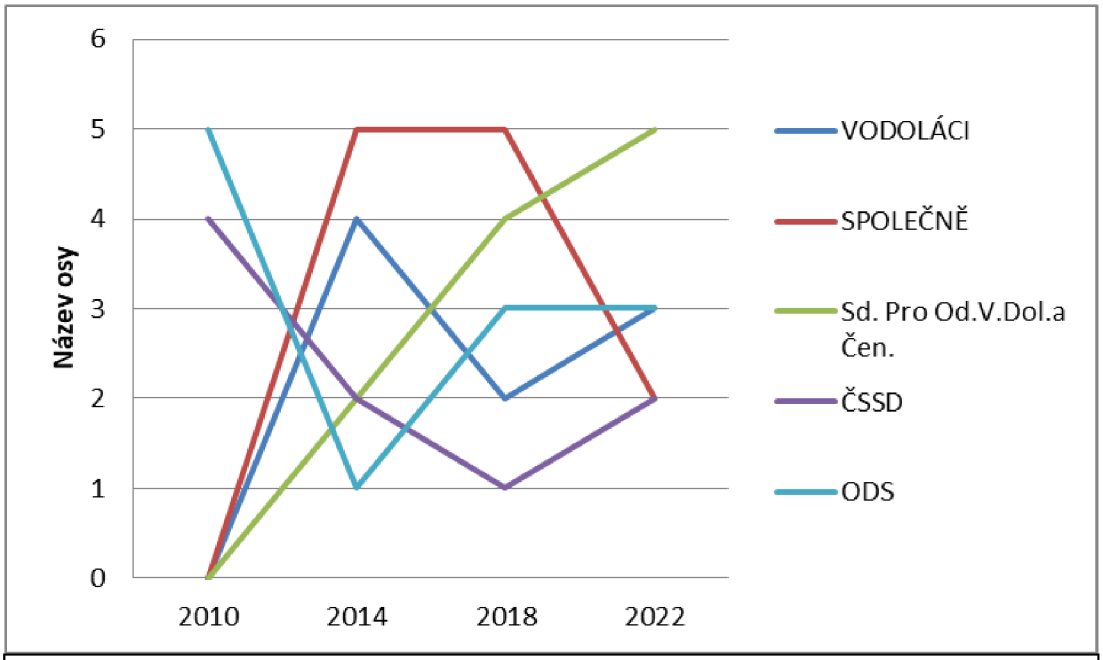

Tvorba: Vlastní tvorba
Zdroj: (Český statistický úřad | ČSÚ, 2018)

4.7 Konfliktní linie, charakter tvorby koalic, styl místní politiky

4.7.1 Konfliktní linie

Konfliktní linie ve městě Odolena Voda je zvláštním jevem, jenž se zde objevuje, jelikož nejde jednoznačně určit, zda má malý nebo velký vliv na zdejší dění. Spjat je jak s osobními preferencemi lidu, tak i stylem místní politiky, která zde v různých obdobích tvořila určitou hranici. Do roku 2014 bylo město spravováno politickými stranami, v tomto případě ČSSD+SPOZ a ODS, které v rámci územního plánování zastávaly výrazný posun k obytné výstavbě, průmyslovým zónám a výstavbě sjezdu z dálnice D8, avšak za cenu snížení přírodních ploch. Tato skutečnost se začala později přetvářet v několikaletou konfliktní linii, kdy veliké částí obyvatelstva vadil směr budování města, kterým se ucházel, a skrze kandidátní listiny se o moc začaly ucházet tři nová sdružení (viz Obrázek 19), která při volbách roku 2014 uspěla, a ODS disponovalo pouze jedním mandátem. V tomto případě tedy spočívala konfliktní linie mezi stylem místní politiky současně s rozvojem obce, kdy političtí aktéři na jedné straně zastávali průmyslový rozvoj na úkor přírodních ploch a zeleně a političtí aktéři na druhé straně, kteří kladli důraz na přírodní plochy a rozvoj v rámci vzdělávacích a sportovních aktivit. Jelikož sdružení nezávislých

měla v nadcházejících letech až do současné doby velice podobný program (viz 4.5), tedy od roku 2014 do 2023, nelze uvést dle rozhovoru s respondenty konkrétní případ, kdy by se mezi stranami vyskytovala konfliktní linie v oblasti rozvoje města, pouze nepříliš časté spory mezi členy jiných sdružení. Dalším případem, jenž byl definován a jenž v obci tvoří určitou konfliktní linii, která se do místní politiky propisuje, je linie mezi starousedlíky a „náplavou“. Tato linie se pomalu tvořila již od roku 1956 při stavbě horní části Odolena Vody, kdy se do města nastěhovali obyvatelé z Prahy a okolních obcí. Zatímco původní obyvatelé prosazovali spíše venkovský, skromný styl života, „náplava“, neboli novousedlíci, zastávali progresivnější styl rozvoje města, tehdy obce. Dnes se tato linie ve městě vyskytuje na snesitelné bázi, tedy neústí v konflikt. Stejným případem může být příklad linie mezi sportovci a ostatními obyvateli. Město Odolena Voda společně s leteckou firmou Aero Vodochody do určité míry (dnes 1% z rozpočtu obce) finančně podporovalo extraligový volejbalový klub Aero Odolena Voda, jelikož měl a má veliký úspěch a mimo věhlas zvýšil obecnou atraktivitu a povědomí o městě. Avšak také se tvořily skupiny obyvatel Odolena Vody, které preferovaly vkládání financí obce do jiných aktivit. V dnešní době již tato záležitost netvoří takový problém, a to především díky velikosti města a počtu možností v něm. Ve městě Odolena Voda se již neobjevují konfliktní linie tohoto typu, které by se projevovaly ve zdejším politickém dění, avšak stále se objevují osobní spory mezi členy sdružení, které se do místní politiky promítají: příkladem může být spor mezi sdruženími, kdy sdružení „SPOLEČNĚ“ po volbách 2022 nedisponuje žádnou pozicí v radě.

4.7.2 Charakter tvorby koalic a styl místní politiky

Tvorba koalic v Odolena Vodě úzce souvisí s místním stylem politiky. Před třinácti a více lety vznikaly koalice spíše za účelem zaplnění kandidátní listiny přechodem do politické strany či koalicí s nezávislými kandidáty, jinými slovy tvořily krátkodobou předvolební koalici. Styl místní politiky je mezi lety 2010-2014 charakterizován soutěžícím stylem v důsledku rozdílných politických programů. Od roku 2014 do roku 2018 lze definovat styl místní politiky jako konsensuální, kdy jsou sdružení spjata s podobným politickým programem, vizí rozvoje města a především s lepší komunikací s obyvatelstvem. Od roku 2018 až do současnosti je styl místní politiky vnímán v jednom ohledu spíše jako soutěžící či konfliktní z důvodu osobního sporu mezi členy sdružení

„SPOLEČNĚ“ a „Odolní“. Tvorba koalic je dlouhodobá a tvoří ji členové sdružení a nezávislí kandidáti.

Jak jsou dle Jüptnera popsány koalice v osnově č. 3.6, charakter místní tvorby koalic je založen hlavně na osobních preferencích. Také z důvodu, kdy jsou členové politického dění v obci součástí stejných městských akcí a událostí a tudíž se objevuje četnější osobní styk mezi politickými aktéry. Charakter koalic v obci dle typologie Jüptnera lze jednoznačně označit jako koalice ideově propojené, vyjma roku 2018. Od roku 2010 do roku 2018 se koalice tvořily jako nadměrné, zatímco při posledních komunálních volbách roku 2022 se utvořila koalice minimálně vítězná ideově propojená, jež je kombinací dvou sdružení (viz. 3.6.1).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Rozbor rozhovorů s politickými aktéry města

Z důvodu porozumění a přesnější definice charakteristiky místní politiky a jejího stylu bylo osloveno deset respondentů, z čehož minimálně jeden z každé strany a sdružení, od místostarosty, bývalé radní až po zastupitele. Rozhovory se uskutečnily při osobním setkání, na již předem připravené otázky, s nimiž byl respondent předem obeznámen (viz 8.1).

5.1.1 Shrnutí charakteristiky obce

Historie města po roce 1989 bude charakterizována z pohledu zdejšího politického dění a jeho vývoje.

Po roce 1989 se v občanském fóru formoval základ stran ČSSD, KSČ a ODS. V obci značnou částí působila strana ODS až do komunálních voleb roku 2010. Během těchto let měla výraznou moc v obci právě tato strana v čele s lídrem Jiřím Nedomou. Moc strany se začala vytrácet právě po zmíněných volbách, kdy byla do pozice starostky města zvolena Dita Výborová. Právě v té době se dle respondenta č. 1 začala moc ODS v obci dle citace „drolit a tvořilo se zvláštní vakuum, kdy byl především úřad v rozkladu“. Vysvětlovaným důvodem je absence hlavy politické a hlavy úřední, kdy právě v Odolena Vodě převážně působila do té doby hlava úřední. Dle respondentů ze sdružení (tedy číslo 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10) lze obecně shrnout tvrzení, které říká, že počátkem devadesátých let měl pod

většinovou kontrolou úřad nejmenovaný úředník v takové míře, že když odešel, tak se na úřadě tvořila mezera, v níž nebyl řád ani pravidla. V tomto období zažíval úřad nejhorší léta, kdy nadcházející starostka slovy respondentů nedokázala tuto záležitost vyřešit (nikoliv svým výkonem, ale celkovou situací i po předchozím vedení). Následkem bylo propouštění zaměstnanců úřadu a zaměstnanecké soudy. Situace se změnila až po volbách roku 2014, kdy prošel úřad výraznou strukturální obnovou. Ve volbách uspěla sdružení a starostkou města se stala Hana Plecitá za sdružení „Společně“ a společně s místostarostou a zastupiteli jiných sdružení se na úřadě sjednaly lepší podmínky, začal se budovat odlišný směr města a obecně územní plán. Vedení po dvě volební období zajistilo realizaci prospěšných a efektivních projektů města a obměněno bylo volbami roku 2022, kdy se starostou stal Ondřej Prášil.

5.1.2 Vize obce

Shrnutí informací u tohoto tématu se u respondentů politických stran od respondentů sdružení v určitých směrech lišila. Menšinová strana politických aktérů vidí vizi obce více průmyslovou ve smyslu výstavby a v realizaci letiště vedle fungující továrny Aero Vodochody, připojení sjezdu na dálnici D8 a stavby obytných zón do volné krajiny. Většinová strana politických aktérů, v tomto případě sdružení, jež momentálně zastávají nejvíce křesel v zastupitelstvu, vidí vizi a budoucnost obce v jejím zdokonalení, revitalizaci a oživení. Dle respondenta č. 2 neodpovídá vybavenost a služby počtu obyvatel a v tomto ohledu ještě stále kolísá, kdy je závislá na Praze. Silnou stránkou města je její přírodní stránka v podobě lesů, rybníků a polních krajin. Do budoucna je v plánu využít těchto míst a vybudovat zde malá lokální centra, cyklostezky, turistické cesty a výhledy. V zabydlených částech vybudovat zelenou krajinu v podobě keřů a vysázených stromů, z parkovišť udělat lokální prostor pro část města a revitalizovat kulturní památky města. Vztah investorů a města je více než kladný, město je z pohledu investorů bráno jako atraktivní a potencionální.

5.1.3 Jaké jsou hlavní veřejné či politické problémy obce

V tomto tématu se názory na věc střídavě liší, a to z hlediska priorit a postavení k problémům respondentů. Jelikož politické problémy obce již nejsou dle respondentů na konfliktní linii a netvoří problém, popisovány zde budou jimi zaznamenané problémy z pohledu infrastruktury a žití v obci. Političtí aktéři se téměř shodli na důvodu dosud

nerealizovaných projektů, a tím jsou finance obce a nedostatečně pokrytí i skrze dotace. Jedním z velkých popisovaných problémů je přílišný provoz nákladních dodávek po komunikacích města, kdy jsou zaznamenány počty nehod a skoro nehod v oblasti úzkých silnic, jako například v ulici „Květinová“ podél kostela sv. Klimenta. Dle respondenta č. 4 je v dlouholetém programu sdružení „Vodoláci“ zahájení obchvatu pro nákladní vozidla tohoto typu jako řešení bezpečnostní situace a komunikační infrastruktury. Druhým problémem, který si získal pozornost politických aktérů, je revitalizace Horního náměstí Odolena Voda. V průběhu let se náměstí horní části stalo méně udržované a přírodně nedotčené. Za poslední dobu byla zrealizována část revitalizace samotného náměstí, avšak dle respondenta č.1 je v plánu doplnění domů před náměstí a vysázení keřů a stromků. Dalším problémem je křižovatka v místech vjezdu Odolena Voda – Dolínek a křižovatka u továrny Aero Vodochody. Zejména u křižovatky napojující se na hlavní silnici u Aera Vodochody je zaznamenáno mnoho nehod díky autobusové zastávce, která leží několik metrů od křižovatky a přechodu pro chodce přes frekventovanou silnici. Posledním dlouholetým problémem byla nekoncepční obytná zástavba, která nerespektovala propojení se zástavbou starou. Řešení je nová zástavba, která zaplní prázdná místa a uzavře veřejné prostory s důsledkem na propojení zástavby s kulturou starší částí, tedy s architektonickým vzhledem, předzahrádkami, stromy a parkováním. Projekt je ve stádiu řešení.

5.1.4 Kandidátky a volební strany a příčiny plurality

Obecně shrnuto z rozhovorů s respondenty, kteří jsou spoluzakladateli sdružení a důvodem plurality jsou více než součástí. Tato část souvisí se základy tématu os. 5.1.1-5.1.3, kdy byla příčinou plurality dle respondenta č. 10 „reakce na nečinnost vedení města“, dále vizí města (úředním plánem) a obecnými problémy města. Většina sdružení, která dodnes v zastupitelstvu působí, se ucházela o mandát právě ve volbách roku 2014, jako odraz jejich nesouhlasu a snahy k posunu města Odolena Voda jiným směrem. Členové politických stran jsou obyvatelé města Odolena Voda více jak 10 let a přes angažování se na veřejných schůzích zastupitelstva a aktivitě na webových fórech města se vzájemně znají již před založením sdružení. Dle rozhovorů s respondenty přibližně takovým způsobem sdružení vznikala, kdy existovalo jádro budoucího sdružení, které si vytipovalo známé a obyvatele, kteří se snažili veřejně vystupovat se stejnými záměry jádra. Sdružení „Vodoláci“ v mezivolebním období mimo jiné prosazuje rozšíření kapacit

dětských hřišť, uskutečňování veřejných akcí (masopust, letní kina). „Odolní“ v tomto období výrazně zredukovali množství zastavitelných ploch, prosadili revitalizaci Horního náměstí a parků. „Společně“ a koaliční ODS během mezivolebního období prosadili především opravu bytů, vybudování umělého hřiště s běžeckou drahou ve sportovním areálu a dále napojení nového pavilonu základní školy ke stávající budově. Z komunikace s respondenty ODS a ČSSD autor bohužel nedokázal vzít více informací ohledně vztahu s vyššími úrovněmi stran.

5.1.5 Identifikace skupin v obci

Z rozhovorů s respondenty se v Odolena Vodě již objevují pouze dva koncepty identifikace skupin v obci, ze kterých pouze jeden je výraznější. Je jím koncept „starousedlíci x novousedlíci“, který dle citace respondenta č. 9 „výrazně započal se stavbou horní části Vodolky v padesátých letech a dle jiných respondentů také v devadesátých letech, kdy byla realizována stavba sídlištních panelových jednotek, která z Prahy, Kralup, Veltrus a dalších měst přilákala další počet nových obyvatel. Z pohledu respondenta č. 4, je zajímavostí města počet rodilých obyvatel, kteří v obci žijí už dlouhé generace. Druhým konceptem jsou „hasiči x volejbalisti“. Továrna Aero Vodochody i samotné město desítky let finančně dotují tělovýchovnou jednotu Aero Odolena Voda. Skupina hasičů dokonce založila své vlastní sdružení s názvem „Vodoláci“. Skupina vůči skupině volejbalistů a dotacím jim svěřovaným nijak nezasahuje, nežli občasným nesouhlasem v rámci poskytnutí financí potřebných pro koupi nových hasičských vozidel a vybavení. Vzhledem k rozhovorům lze definovat pouhou existenci těchto skupin.

5.1.6 Hlavní konfliktní body a sestavování koalic

Konflikty obce vznikaly převážně na základě neshod politických aktérů nad **územním plánem**, který se dle respondentů od počátku 90. let do současnosti velice lišil. Za vlády ODS bylo územním plánem dostat do města co nejvíce developerů, co nejvíce město zastavět a z města udělat víceméně průmyslovou zónu, spolu s napojením na dálnici D8. V rozhovoru s respondentem č. 8 problém vyústil v konfliktní bod ve chvíli, kdy se do politiky roku 2014 dostala nová sdružení a stála v opozici ODS vůči nesouhlasu právě s územním plánem a nastala tím i obměna místních vlád. V rámci tvrzení lze shrnout, že sestavování koalic společně s nezávislými kandidáty fungovalo hlavně na bázi obměny místní vlády a úplného přetvoření územního plánu města z let vlády ODS.

5.1.7 Identifikace respondentů

Všichni dotázaní jsou ve sdružení i politických stranách jakožto nezávislí kandidáti, kteří se do politiky dostali dle rozhovorů ze stejného obecného důvodu. Tím byl nesouhlas s vedením a vizí města nebo jejím územním plánem. Za cílem zlepšení kvality živobytí ve městě a možnosti dění jakkoliv ovlivnit, se rozhodli připojit k již existujícímu sdružení či politické straně, která politickým programem naplňuje jejich očekávání, nebo respondenti č. 1, 3, 4, 5, 7 svá sdružení spoluzaložili. Tázaní respondenti přetrvávají svou politickou aktivitou ve stejných politických stranách a sdruženích. V ohledu sebezařazení odpověděli političtí aktéři stejnou odpovědí, kdy 9/10 zastává levicovou politiku, zatímco respondent č. 5 zastává dle rozhovoru středovou politiku z důvodu nesouhlasu s ekonomickými a společenskými prioritami jakožto podnikatel.

6 Závěr

Práce pojednává o formování orgánů místní samosprávy ve městě Odolena Voda v rámci případové studie, v níž je hlavním cílem práce zjistit, za jakých okolností a jak se ve městě tvoří politické strany a sdružení, a zda jsou doprovodnými jevy v rozvoji města konfliktní linie. Rozdělena je na část teoretickou a praktickou, jejíž součástí je část empirická.

V teoretické části jsou odborně popsány části, které slouží k pochopení pojmů komunální politiky a charakteristiky obcí. Konkrétně jsou vysvětleny komunální volby, tvorba a typologie koalic, konfliktní linie, stranická spektra, obecně systém veřejné správy a samosprávy a hlavně charakteristika obcí, která definuje správu měst a obcí vzhledem k přenesené a samostatné působnosti a k jejich samosprávným orgánům.

Praktická část je směřována přímo k charakteristice města Odolena Voda, jejíž historie sahá až do roku 1352 a přes vesnické označení se rozrostla do městského typu o počtu obyvatel sahajícím přes šest tisíc, kdy je nezaměstnanost v rámci ekonomicky aktivních pouhé 1,7 procenta. Z praktické části je zjevné, že Odolena Voda prošla od roku 1989 výraznými změnami, a to především v rámci politického dění a rozvoji města. Největším faktorem ovlivňujícím formování orgánů v místní samosprávě byla jednoznačná konfliktní linie, která se utvářela mezi sdruženími a politickými stranami, v tomto případě ODS, která město do značné míry spravovala až do roku 2010. Konfliktní linie se tvořila v důsledku důrazného nesouhlasu obyvatel města s jejím vedením, které město stavělo do pozice "satelitu" Prahy. Tato konfliktní linie byla natolik intenzivní, že ovlivnila také příčinu plurality, kdy se v důsledku onoho nesouhlasu vytvořila tři sdružení, která v komunálních volbách roku 2014 kandidovala a převzala správu města. Dalším pozorováním jsou koalice, které se tvoří předvolebně u politických stran s nezávislými kandidáty kvůli sestavení kandidátní listiny, a povolebně u politických sdružení. Tyto koalice lze mezi lety 2010-2018 charakterizovat jako koalice nadměrné a po roce 2022 jako minimálně vítězné. Vzhledem k podobnému politickému programu jsou koalice označovány jako ideově propojené. Tedy výjma roku 2018, kdy se ideově v koalici od sdružení lišila strana ODS. S jistým tvrzením, které z praktické a rozhovorové části vyplývá, lze označit styl místní politiky do roku 2010 do 2014 jako konfliktní, od roku 2014 do roku 2018 jako konsensuální, kdy mají političtí aktéři města dosti podobné cíle a vize města, a od roku 2018 až do současnosti jako konfliktní, vzhledem k osobním sporům mezi členy sdružení

„SPOLEČNĚ“ a ostatními sdruženími, kdy „SPOLEČNĚ“ nedisponuje žádným křeslem v radě.

Další příčinou formování orgánů místní samosprávy, dle shrnutí práce, může být suburbánní charakter města a tedy i velikost města. Jelikož je Odolena Voda přímo sousedící s Prahou, do města láká mnoho přistěhovalců a to převážně kvůli většímu výskytu přírodních oblastí a možnosti bydlení v rodinném domě. Avšak nevýhodou mnoha satelitních měst byl například nedostatek pracovních příležitostí, sportovních hřišť, škol, školek, ordinací, a tak byli obyvatelé odkázáni dojíždět autem či veřejnou dopravou do Prahy a okolních měst. Právě tyto potřeby do značné míry formují místní orgány a zasahují do politického dění Odolena Voda, kdy je snaha o částečné osamostatnění se od Prahy. Formou vybudování a zřízení potřebných projektů, jako je například stavba školky a výrazné navýšení kapacity základní školy její přístavbou.

Empirická část výzkumu, jejímž zdrojem byly polostrukturované rozhovory s politickými aktéry města, potvrdila tvrdá data obsažená v praktické části. Dotázáno bylo deset politických aktérů, z nichž dva respondenti jsou z politických stran ODS, ČSSD a zbytek z politických sdružení „Odolní“, „Vodoláci“ a „Společně“, kteří nezávisle na sobě téměř jednotně uvedli průběh formování orgánů a konfliktní linie, která se do roku 2014 objevovala a zasahovala do politického dění ve městě, společně jako spor, jenž se udál v roce 2018 a probíhá až do současnosti.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

Balík, S. (2009). *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky* (Vyd. 1. vyd.). Praha: Grada.

BUBENÍČEK, Václav – KUBÁLEK, Michal: Konfliktní linie v malých obcích. (2010). *(30–45).* Acta Politologica 2, 3, 30–45.

Bureš, J. (2012). *Česká demokracie po roce 1989: institucionální základy českého politického systému* (Vyd. 1. vyd.). Praha: Grada.

Chytilek, R. (2009). *Volební systémy* (Vyd. 4., V Portálu 1. vyd.). Praha: Portál.

Čmejrek, J., Bubeníček, V., & Čopík, J. (2010). *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]* (Vyd. 1. vyd.). Praha: Grada.

Hendrych. (2001). *Právnický slovník* (1. vyd. vyd.). Praha: C.H. Beck.

Hendrych, D. (2006). *Správní právo: obecná část* (6. vyd. vyd.). V Praze: C.H. Beck.

Hloušek, V., Kopeček, L., & Šedo, J. (2018). *Politické systémy* (2. aktualizované vydání. vyd.). Brno: Barrister & Principal Publishing.

Jüptner, 2004, P. (nedatováno). Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2. *2004*, 80-101.

Kadečka, S. (2003). *Právo obcí a krajů v České republice* (Vyd. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck.

Koudelka, Z. (2003). *Průvodce územní samosprávou: po 1.1.2003 : včetně úplného znění obecního a krajského zřízení.* Praha: Linde.

Koudelka, Z. (2007). *Samospráva* (Vyd. 1. vyd.). Praha: Linde.

Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe* (3. aktualizované a rozšířené vydání. vyd.). Praha: Grada Publishing.

Šámalová, K., & Vojtíšek, P. (Editoři). (2021). *Sociální správa: organizace a řízení sociálních systémů* (Vydání 1. vyd.). Praha: Grada.

Sládeček, V. (2013). *Obecné správní právo* (3., aktualiz. a upr. vyd. vyd.). Praha: Wolters Kluwer Česká republika.

Sládeček, V. (2019). *Obecné správní právo* (4., aktualizované vydání. vyd.). Praha: Wolters Kluwer.

7.2 Internetové zdroje

Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 11.11.2022]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/

Komunální volby 2022: Termín, kandidáti, systém, výsledky, účast | E15.cz.: E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události, 2022. *E15.cz: E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události* [online]. Praha, Copyright © 2001 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: https://www.e15.cz/komunalni-volby-volebni-system-termin-kdy-budou

Účetní portál: DOZOR NAD SAMOSTATNOU A PŘENESENOU PŮSOBNOSTÍ OBCE. (2015). Získáno 2022-11-13, z https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?item=17516

E15. (2022). *Komunální volby 2022: Termín, kandidáti, systém, výsledky, účast | E15.cz.: E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události*. Získáno 2022-11-06, z https://www.e15.cz/komunalni-volby-volebni-system-termin-kdy-budou

Bold, F. (2017). *Samostatná a přenesená působnost*. Získáno 2022-11-13, z https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/cinnost-obce-a-kraje/rada/samostatna-a-prenesena-pusobnost

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. (2005). Získáno 2023-02-18, z https://www.czso.cz/csu/czso/domov

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]. (2005). Získáno 2023-02-19, z https://www.czso.cz/documents/10180/20562067/170218-14.pdf/36438332-d6ad-4085-ac8b-5b59bcdbb6c3?version=1.0

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [ČSÚ]: *Volby.cz - Český statistický úřad*. (2018). Získáno 2023-02-24, z https://www.volby.cz/

ČSAD Střední Čechy a.s.: ČSAD Střední Čechy a.s. – Jeďte snámi! (nedatováno). Získáno 2023-02-19, z https://csad-sc.cz/?page_id=44

HAVLÍK, I. (2018). *Odolena Voda: Z historie Odoleny Vody*. Získáno 2023-02-19, z https://www.odolenavoda.cz/z-historie-odoleny-vody/d-4644/p1=4408

HAVLÍK, I. (2018). *Odolena Voda: Základní informace*. Získáno 2023-02-19, z https://www.odolenavoda.cz/zakladni-informace/d-4627/p1=1053

MINISTERSTVO VNITRA ČR: Informativní počty obyvatel v obcích. (nedatováno). Získáno 2023-02-18, z https://www.mvcr.cz/ministerstvo-vnitra-ceske-republiky.aspx

Odolena Voda: Fotogalerie. Získáno 2023-02-19, z https://www.odolenavoda.cz/fotogalerie/gs-1012/p1=1056

Odolena Voda: Úvodní stránka. (2021). Získáno 2023-02-21, z https://odolenavoda.pincity.cz/projekty

Účetní portál: DOZOR NAD SAMOSTATNOU A PŘENESENOU PŮSOBNOSTÍ OBCE. (2015). Získáno 2022-11-13, z https://www.ucetniportal.cz/wiki/html?item=17516

Monitor Státní Pokladny. (2013). Získáno 2023-02-23, z https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00240559/prehled?obdobi=2211&rad=t

European Commission. (2023). *Eurydice: Main executive and legislative bodies*. Získáno 2023-03-13, z https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/czech-republic/main-executive-and-legislative-bodies

7.3 Použité zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

7.4 Seznam použitých zkratek

ODS – Občanská demokratická strana

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

NK – Nezávislí kandidáti

STAN – Starostové a nezávislí

SPOZ – Strana Práv Občanů ZEMANOVCI

7.5 Seznam obrázků

Obrázek 1 Struktura veřejné správy 15
Obrázek 2 Schéma veřejné správy 15
Obrázek 3 Vyšší územně samosprávné celky 17
Obrázek 4 Rozdělení působnosti 20
Obrázek 5 Rozdělení členů zastupitelstva 21
Obrázek 6 Působnost zastupitelstva 22
Obrázek 7 Působnost rady obce 23
Obrázek 8 Volební kvóty 29
Obrázek 9 Volební dělitel 30
Obrázek 10 Příklad vývoje stranictví a konfliktní linie obce Doubice 34
Obrázek 11 Pozdrav z 19. století 40
Obrázek 12 Poloha a rozloha města 41
Obrázek 13 Orientační plán města 49
Obrázek 14 Schéma projektů města 50
Obrázek 15 Rozpočet pro rok 2020 51
Obrázek 16 Rozpočet pro rok 2021 52
Obrázek 17 Rozpočet pro rok 2022 53
Obrázek 18 Časové řady 2020-2022 54
Obrázek 19 Výsledek komunálních voleb r. 2010 57
Obrázek 20 Výsledek komunálních voleb r. 2014 57
Obrázek 21 Výsledek komunálních voleb r. 2018 58
Obrázek 22 Výsledek komunálních voleb r. 2022 59
Obrázek 23 Vývoj počtu mandátů komunálních voleb mezi lety 2010-2022 60

7.6 Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet obyvatel v letech 2012-2022 43
Tabulka 2 Počet obyvatel v letech 2012-2022 43
Tabulka 3 Změna stavu obyvatel 44
Tabulka 4 Uspořádání dle pohlaví, r. 2022 44
Tabulka 5 Průměrný věk obyvatel obce 45
Tabulka 6 Národnostní uspořádání, r. 2022 45
Tabulka 7 Ekonomická aktivita 46
Tabulka 8 Nezaměstnanost v obci mezi lety 2020-2022 47

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1 – Otázky respondentům

Otázky k respondentům

a) historie obce – proměny "určení" obce – vesnice, vilová rezidence, rekreace, apod. Vývoj po r. 1989, hodnocení funkčních období jednotlivých starostů

b) vize obce – jaké by mělo být její optimální určení, pravděpodobná budoucnost obce, vztah k investorům, ke kraji.

c) jaké jsou hlavní veřejné či politické problémy obce – jak je řešit, co brání jejich řešení, úloha obecní vlády a opozice, přístup k penězům

d) identifikace respondenta – jak se dostal k politice, motivy, cíle a očekávání, co může ovlivnit. Změny volebních stran a jejich důvody. Sebezařazení – politické spectrum (pravice, levice, střed – jakou pozici respondent zastává)

e) identifikace skupin v obci – např. starousedlíci x novousedlíci, hasiči x sportovci, aktivní x „ti, co koukají za plotem" apod.

f) kandidátky a volební strany – příčiny plurality, důvody vzniku nových volebních stran Výběr kandidátů v rámci volební strany respondenta, „politická práce" volební strany v mezivolebním období. Vztah strany s vyššími úrovněmi.

g) konflikty – hlavní konfliktní body (např. škola, územní plán, developeři...), sestavování koalic a jejich důvody, obměna místních vlád, opozice

8.2 Příloha č. 2 – Stranická reprezentace respondentů

Respondent č. 1 – Odolní
Respondent č. 2 – Odolní
Respondent č. 3 – Společně
Respondent č. 4 – Vodoláci

Respondent č. 5 – Společně

Respondent č. 6 – ODS

Respondent č. 7 – Společně

Respondent č. 8 - Odolní

Respondent č. 9 - ČSSD

Respondent č. 10 - Vodoláci

8.3 Hlasovací lístek komunálních voleb r. 2022

HLASOVACÍ LÍSTEK

Pro volby do zastupitelstva města konané ve dnech 23. a 24. září 2022

Město Odolena Voda
Do zastupitelstva města se volí 15 členů

Česká strana sociálně demokratická a nezávislí kandidáti
vylosované číslo: 1

1. **Martin Kabát, DiS.,** 53 let, učitel hudby, předseda místní organizace ČSSD
   Odolena Voda, ČSSD, navržen ČSSD
2. **Lenka Vondrová,** 51 let, úřednice
   Odolena Voda, ČSSD, navržena ČSSD
3. **Luděk Klement,** 58 let, hasič
   Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
4. **Ing. Milan Ledvinka, CSc.,** 71 let, technik IT
   Odolena Voda, ČSSD, navržen ČSSD
5. **JUDr. Jakub Fendrych,** 36 let, advokát
   Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
6. **PhDr. Miroslava Měchurová,** 70 let, ředitelka Speciálně pedagogické centrum Klíč
   Dolínek, ČSSD, navržena ČSSD
7. **Mgr. Anna Čurdová,** 60 let, pedagog, ředitelka jazykové školy
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
8. **Pavel Širmar,** 53 let, popelář
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
9. **Mgr. Jakub Vondra,** 25 let, učitel na Základní škole
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
10. **Mgr. Helena Čurdová,** 28 let, asistent pedagoga
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
11. **Lenka Urbanová,** 45 let, asistentka ředitele
    Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
12. **Elena Martínková,** 48 let, úřednice
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
13. **Bc. Monika Pařezová,** 26 let, IT recruiter
    Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
14. **Zuzana Dardová,** 48 let, vychovatelka na Základní škole
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
15. **Anna Buldrová,** 66 let, zdravotní sestra
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

Odolní – Sdružení pro Odolenu Vodu, Dolínek a Čenkov
vylosované číslo: 2

1. **Ing. arch. Ing. Tomáš Lohniský,** 43 let, architekt
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
2. **Ing. Jarmila Ledvinková,** 34 let, IT konzultantka
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
3. **Bc. Mojmír Koščo,** 50 let, zemědělský odborník
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
4. **Tomáš Růžička,** 56 let, bezpečnostní specialista
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
5. **Mgr. Tereza Prášilová,** 34 let, učitelka
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
6. **Mgr. Tereza Beranová,** 31 let, právnička
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
7. **Ing. Ladislav Kroček,** 73 let, senior manažer
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen SNK ED
8. **Mgr. Darina Šmídová,** 45 let, lektorka cizích jazyků
   Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
9. **Adam Němec,** 51 let, interiérový poradce
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
10. **Sylvie Zavadilová,** 36 let, kuchařka MŠ
    Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
11. **Kateřina Šťastná,** 40 let, tajemnice asociace poskytovatelů personálních služeb
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
12. **Kristýna Rotková,** 38 let, laborantka v analytické chemii
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
13. **Jan Provazník,** 37 let, programátor
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
14. **Luděk Plavec,** 43 let, pracovník v logistice
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
15. **Zdenka Kodymová,** 37 let, keramička
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

VODOLÁCI
vylosované číslo: 3

1. **Mgr. Monika Lohniská,** 43 let, učitelka
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
2. **Ondřej Prášil,** 33 let, produkční, producent
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
3. **Ing. Zdeněk Kříž,** 58 let, hasič
   Dolínek, bez politické příslušnosti, navržen SPDV
4. **Pavel Hladeček,** 42 let, operativní řízení výroby
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
5. **Ing. Luděk Boháček,** 65 let, důchodce
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
6. **Petr Homolka,** 39 let, ekonom provozu
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
7. **Ing. Tomáš Sankot,** 34 let, plánovač
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
8. **Ing. Lukáš Němec,** 42 let, projektant elektrotechnologie
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
9. **Petr Polák,** 62 let, jednatel společnosti
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
10. **Jana Mašková,** 60 let, operátor a prodejce
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
11. **Jiří Gorecký,** 44 let, servisní technik
    Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
12. **Lucie Markovičová, DiS.,** 44 let, asistentka vedoucího nákupu
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
13. **Eliška Plavcová,** 42 let, prodavačka
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
14. **Mária Němcová,** 41 let, fakturantka
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
15. **Martin Kůžel,** 43 let, vedoucí zákaznické podpory
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

Pokračování na druhé straně

SPOLEČNĚ
vylosované číslo: 4

1. **Hana Plecitá,** 53 let, starostka
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržena STAN
2. **Ing. Luboš Řádek, MBA,** 40 let, ředitel kybernetické bezpečnosti
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
3. **Jan Sábl,** 44 let, IT manager
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen STAN
4. **Martin Doubek,** 51 let, OSVČ
   Dolínek, bez politické příslušnosti, navržen STAN
5. **Mgr. Miloslava Sadílková, dipl. um.,** 45 let, sociální pracovnice
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržena STAN
6. **Libor Malý,** 53 let, mechanik opravář
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen STAN
7. **Tomáš Prášek,** 30 let, projekt manažer
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
8. **Mgr. Martin Hejhal,** 48 let, ředitel jazykové školy
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
9. **Ing. Martin Hrdlička,** 50 let, technical manager
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
10. **Ludvík Kumpan,** 67 let, truhlář
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
11. **Ing. Petr Dražil,** 66 let, důchodce
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
12. **Olga Ziegenfussová,** 49 let, marketing specialist
    Dolínek, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
13. **Andrea Malčeková,** 43 let, sales coordinator teamleader
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
14. **Jana Prášková,** 53 let, elektromechanik
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát
15. **Pavlína Sáblová,** 45 let, učitelka
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

Občanská demokratická strana a nezávislí kandidáti
vylosované číslo: 5

1. **Pavel Novotný,** 58 let, místostarosta, fotograf
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen ODS
2. **Vlastimil Bubeníček,** 44 let, manažer, specializované financování
   Dolínek, ODS, navržen ODS
3. **Mgr. Jitka Predigerová,** 63 let, učitelka
   Dolínek, ODS, navržena ODS
4. **Ing. Martina Matějíčková,** 46 let, manažer
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržena ODS
5. **Ing. Petr Seidl,** 60 let, stavební technik
   Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen ODS
6. **PhDr. Daniela Čajánková,** 67 let, psycholog personalista
   Odolena Voda, ODS, navržena ODS
7. **Bc. Karel Philipp, DiS.,** 51 let, výrobní ředitel
   Odolena Voda, ODS, navržen ODS
8. **Ing. Tomáš Koukal,** 46 let, manažer obchodu
   Dolínek, bez politické příslušnosti, navržen ODS
9. **Markéta Holečková,** 48 let, podnikatel - vinotéka
   Odolena Voda, ODS, navržena ODS
10. **Věra Sládková,** 69 let, důchodkyně
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržena ODS
11. **Ing. Antonín Trunec,** 44 let, projektový manažer
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržen ODS
12. **Ing. Petra Šumná, Ph.D., MBA,** 41 let, bankovní manažer
    Dolínek, bez politické příslušnosti, navržena ODS
13. **Markéta Krausová,** 46 let, kadeřnice
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, navržena ODS
14. **Ing. Miloš Hladík,** 57 let, náměstek ředitele HZS
    Dolínek, bez politické příslušnosti, navržen ODS
15. **Veronika Dunková,** 28 let, kadeřnice
    Odolena Voda, bez politické příslušnosti, nezávislý kandidát

MĚSTSKÝ ÚŘAD 7 250 70 Odolena Voda

Pokračování na druhé straně